

4. En les mateixes penes de l'apartat anterior i, a més a més, en la inhabilitació absoluta de sis a dotze anys incorren els qui duguin a terme els fets valent-se de la seva condició d'autoritat, d'agent de l'autoritat o de funcionari públic.

5. S'imposen les penes superiors en grau a les previstes en els apartats anteriors, en els seus casos respectius, quan el culpable pertanyi a una organització o associació, fins i tot de caràcter transitori, que es dediqui a l'execució d'aquestes activitats.»

Disposició final tercera. *Modificacions en els articles 515, 517 i 518 del Codi penal.*

1. S'afegeix un nou apartat 6è a l'article 515, amb la redacció següent:

«6è Les que promoguin el tràfic il·legal de persones.»

2. Es modifica el primer paràgraf de l'article 517, que queda redactat de la manera següent:

«En els casos que preveuen els números 1r i 3r al 6è de l'article 515 s'imposen les penes següents:»

3. Es modifica l'article 518, que queda redactat de la manera següent:

«Els que amb la seva cooperació econòmica o de qualsevol altra classe, en tot cas rellevant, afavoreixin la fundació, l'organització o l'activitat de les associacions compreses en els números 1r i 3r al 6è de l'article 515 incorren en la pena de presó d'un a tres anys, una multa de dotze a vint-i-quatre mesos i la inhabilitació per a ocupació o càrrec públic pel termini d'un a quatre anys.»

Disposició final quarta. *Articles no orgànics.*

Els preceptes que contenen els articles 10, 12, 13 i 14 no tenen caràcter orgànic, i han estat dictats en l'exercici del que disposa l'article 149.1.2a de la Constitució.

Disposició final cinquena. *Suport al sistema d'informació de Schengen.*

El Govern, en el marc del que preveu el Conveni d'aplicació de l'Acord de Schengen, ha d'adoptar totes les mesures necessàries per mantenir l'exactitud i l'actualització de les dades del sistema d'informació de Schengen, i facilitar l'exercici del dret a la rectificació o la supressió de dades a les persones les dades de les quals hi figurin.

Disposició final sisena. *Reglament de la Llei.*

El Govern, en el termini de sis mesos, ha d'aprovar el reglament d'aquesta Llei orgànica.

Disposició final setena. *Informació sobre la Llei a organismes i organitzacions interessats.*

Des del moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'adoptar les mesures necessàries per informar els funcionaris de les diverses administracions públiques, els directius d'associacions d'immigrants, els col·legis d'advocats, els sindicats i les organitzacions no governamentals dels canvis que sobre l'aplicació de la normativa anterior suposa l'aprovació d'aquesta Llei orgànica.

Disposició final vuitena. *Habilitació de crèdits.*

El Govern ha de dictar les disposicions necessàries per fer front a les despeses originades per l'aplicació i el desplaçament d'aquesta Llei.

Disposició final novena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap de vint dies de la seva publicació completa en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.
Madrid, 11 de gener de 2000.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

(Aquesta Llei orgànica s'inclou tenint en compte la correcció d'errades publicada en el «Butlletí Oficial de l'Estat» núm. 20, de 24-1-2000.)

641 *LLEI ORGÀNICA 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.* («BOE» 11, de 13-1-2000.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.
Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

1. La promulgació d'aquesta Llei orgànica reguladora de la responsabilitat penal dels menors era una necessitat imposada pel que estableixen la Llei orgànica 4/1992, de 5 de juny, sobre reforma de la Llei reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, la moció aprovada pel Congrés dels Diputats el 10 de maig de 1994, i l'article 19 de la Llei orgànica 10/1995 vigent, de 23 de novembre, del Codi penal.

2. La Llei orgànica 4/1992, promulgada com a conseqüència de la sentència del Tribunal Constitucional 36/1991, de 14 de febrer, que va declarar inconstitucional l'article 15 de la Llei de tribunals tutelars de menors, text refós d'11 de juny de 1948, estableix un marc flexible perquè els jutjats de menors puguin determinar les mesures que els són aplicables com a infractors penals, sobre la base de valorar especialment l'interès del menor, entenen per menors, a aquests efectes, les persones compreses entre els dotze i els setze anys. Simultàniament, encomana al ministeri fiscal la iniciativa processal i li concedeix àmplies facultats per acordar la terminació del procés amb la intenció d'evitar, en la mesura que sigui possible, els efectes aflictius que aquest pugui arribar a produir. Així mateix, configura l'equip tècnic com a instrument imprescindible per assolir l'objectiu que persegueixen les mesures i acaba establint un procediment de naturalesa sancionadora educativa, al qual atorga totes les garanties derivades del nostre ordenament constitucional, en sintonia amb el que estableix la sentència esmentada del Tribunal Constitucional i el que disposa l'article 40 de la Convenció dels Drets del Nen de 20 de novembre de 1989.

Atès que la Llei orgànica esmentada es reconeixia a si mateixa expressament «el caràcter d'una reforma urgent, que avança part d'una legislació renovada sobre reforma de menors, que ha de ser objecte de mesures legislatives posteriors», l'oportunitat d'aquesta Llei orgànica és evident, en constituir la reforma legislativa necessària, partint dels principis bàsics que ja van guiar la redacció d'aquella Llei (especialment, el principi de l'interès superior del menor), de les garanties del nostre ordenament constitucional i de les normes de dret internacional, amb una atenció particular a la Convenció dels Drets del Nen de 20 de novembre de 1989, i que espera respondre d'aquesta manera a les expectatives creades en la societat espanyola, per raons en part conjunturals i en part permanents, sobre aquest tema concret.

3. Els principis exposats en la moció que va aprovar unànimement el Congrés dels Diputats el dia 10 de maig de 1994, sobre mesures per millorar el marc jurídic vigent de protecció del menor, es refereixen essencialment a l'establiment de la majoria d'edat penal en els divuit anys i a la promulgació d'«una llei penal del menor i juvenil que prevegi l'exigència de responsabilitat per als joves infractors que no hagin arribat a la majoria d'edat penal, fonamentada en principis orientats cap a la reeducació dels menors d'edat infractors, d'acord amb les circumstàncies personals, familiars i socials, i que tingui en compte especialment les competències de les comunitats autònomes en aquesta matèria...».

4. L'article 19 del Codi penal vigent, aprovat per la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, fixa efectivament la majoria d'edat penal en els divuit anys i exigeix la regulació expressa de la responsabilitat penal dels menors d'aquesta edat en una llei independent. Aquesta Llei orgànica també s'aprova per respondre a aquesta exigència, si bé el que disposa en aquest punt el Codi penal ha de ser complementat en un doble sentit. En primer lloc, assentant fermament el principi que la responsabilitat penal dels menors, amb relació a la dels adults, presenta un caràcter primordial d'intervenció educativa que transcendeix tots els aspectes de la seva regulació jurídica i que determina diferències considerables entre el sentit i el procediment de les sancions en un sector i l'altre, sens perjudici de les garanties comunes a qualsevol justiciable. En segon terme, l'edat límit de divuit anys que estableix el Codi penal per referir-se a la responsabilitat penal dels menors necessita un altre límit mínim a partir del qual comenci la possibilitat d'exigir aquesta responsabilitat i que s'ha concretat en els catorze anys, partint de la convicció que les infraccions comeses pels nens menors d'aquesta edat són en general irrellevants i que, en els escassos supòsits en què poden produir alarma social, els àmbits familiar i assistencial civil són suficients per donar-los una resposta igualment adequada, sense que calgui la intervenció de l'aparell judicial sancionador de l'Estat.

5. Així mateix, han estat criteris orientadors de la redacció d'aquesta Llei orgànica, no podia ser d'altra manera, els que conté la doctrina del Tribunal Constitucional, singularment els fonaments jurídics de les sentències 36/1991, de 14 de febrer, i 60/1995, de 17 de març, sobre les garanties i el respecte als drets fonamentals que necessàriament han d'imperar en el procediment seguit davant els jutjats de menors, sens perjudici de les modulacions que, respecte del procediment ordinari, permeten tenir en compte la naturalesa i la finalitat d'aquell tipus de procés, encaminat a l'adopció d'unes mesures que, com ja s'ha dit, fonamentalment no poden ser repressives, sinó preventivoespecials, orientades a la reinserció efectiva i l'interès superior del menor, valorats amb criteris que s'han de buscar primordialment en l'àmbit de les ciències no jurídiques.

II

6. Com a conseqüència dels principis, els criteris i les orientacions a què s'acaba de fer referència, es pot dir que la redacció d'aquesta Llei orgànica ha estat conscientment guiada pels principis generals següents: naturalesa formalment penal però materialment sancionadora educativa del procediment i de les mesures aplicables als infractors menors d'edat, reconeixement exprés de totes les garanties que deriven del respecte dels drets constitucionals i de les exigències especials de l'interès del menor, diferenciació de diversos trams a efectes processals i sancionadors en la categoria d'infractors menors d'edat, flexibilitat en l'adopció i l'execució de les mesures aconsellades per les circumstàncies del cas concret, competència de les entitats autonòmiques relacionades amb la reforma i la protecció de menors per a l'execució de les mesures imposades en la sentència i el control judicial d'aquesta execució.

7. Aquesta Llei orgànica té certament la naturalesa de disposició sancionadora, ja que desenvolupa l'exigència d'una veritable responsabilitat jurídica als menors infractors, encara que es refereixi específicament a la comissió de fets tipificats com a delictes o faltes pel Codi penal i les restants lleis penals especials. Atès que la reacció jurídica adreçada al menor infractor pretén ser una intervenció de naturalesa educativa, encara que, per descomptat, d'una intensitat especial, i rebutja expressament altres finalitats essencials del dret penal d'adults, com la proporcionalitat entre el fet i la sanció o la intimidació dels destinataris de la norma, es pretén impedir tot el que pugui tenir un efecte contraproductent per al menor, com l'exercici de l'acció per la víctima o per altres particulars.

I és que en el dret penal de menors ha de prevaldre, com a element determinant del procediment i de les mesures que s'adoptin, l'interès superior del menor. Interès que ha de ser valorat amb criteris tècnics i no formalistes per equips de professionals especialitzats en l'àmbit de les ciències no jurídiques, sens perjudici, per descomptat, d'adequar l'aplicació de les mesures a principis garants generals tan indiscutibles com el principi acusatori, el principi de defensa o el principi de presumpció d'innocència.

8. No obstant això, la Llei tampoc no pot oblidar l'interès propi del perjudicat o de la víctima del fet comès pel menor, i ha d'establir un procediment singular, ràpid i poc formalista per al rescabament, si s'escau, de danys i perjudicis, i dotar d'àmplies facultats el jutge de menors per a la incorporació a les actuacions de documents i testimonis rellevants de la causa principal. En aquest àmbit d'atenció als interessos i les necessitats de les víctimes, la Llei introdueix el principi, en certa manera revolucionari, de la responsabilitat solidària amb el menor responsable dels fets dels seus pares, tutors, acolidors o guardadors, si bé permet la moderació judicial i recorda expressament l'aplicabilitat, si s'escau, de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, així com de la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuts i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

Així mateix, la Llei regula, per procediments per delictes greus comesos per majors de setze anys, un règim d'intervenció del perjudicat a fi de salvaguardar l'interès de la víctima en l'aclariment dels fets i el seu enjudiciament per l'ordre jurisdiccional competent, sense contaminar el procediment pròpiament educatiu i sancionador del menor.

Aquesta Llei arbitra un ampli dret de participació a les víctimes i els ofereix l'oportunitat d'intervenir en les actuacions processals proposant i practicant proves, formulant conclusions i interposant recursos. No obstant això, aquesta participació s'estableix d'una manera limi-

tada, ja que pel que fa als menors no es pot reconèixer als particulars el dret a constituir-se pròpiament en part acusadora amb plenitud de drets i càrregues processals. Aquí no hi ha ni l'acció particular dels perjudicats pel fet criminal, ni l'acció popular dels ciutadans, perquè en aquests casos l'interès prioritari per a la societat i per a l'Estat coincideix amb l'interès del menor.

9. D'acord amb les orientacions declarades pel Tribunal Constitucional alludides anteriorment, s'instaura un sistema de garanties adequat a la pretensió processal, que assegura que la imposició de la sanció s'efectua després de vèncer la presumpció d'innocència, però sense obstaculitzar els criteris educatius i de valoració de l'interès del menor que presideixen aquest procés, i que alhora fa un ús flexible del principi d'intervenció mínima, en el sentit de dotar de rellevància les possibilitats de no obertura del procediment o renúncia a aquest, el rescabament anticipat o la conciliació entre l'infractor i la víctima, i els supòsits de suspensió condicional de la mesura imposada o de substitució d'aquesta mesura durant la seva execució.

La competència correspon a un jutge ordinari que, amb categoria de magistrat i preferentment especialista, garanteix la tutela judicial efectiva dels drets en conflicte. La posició del ministeri fiscal és rellevant, en la seva doble condició d'institució que constitucionalment té encomanada la funció de promoure l'acció de la justícia i la defensa de la legalitat, així com dels drets dels menors, i de vetllar per l'interès d'aquests. El lletrat del menor té participació en totes i cada una de les fases del procés, i en tot moment ha de conèixer el contingut de l'expedient; pot proposar proves i intervenir en tots els actes que es refereixen a la valoració de l'interès del menor i a l'execució de la mesura, de la qual pot sol·licitar la modificació.

L'adopció de mesures cautelars segueix el model de sol·licitud de part, en audiència contradictòria, en què s'ha de valorar especialment, una vegada més, l'interès superior del menor.

En defensa de la unitat de doctrina, el sistema de recursos ordinari es confia a les sales de menors dels tribunals superiors de justícia, que s'han de crear. Aquestes sales, amb la inclusió de magistrats especialistes, asseguruen i reforcen l'efectivitat de la tutela judicial en relació amb les finalitats que es proposa la Llei. En el mateix sentit, cal destacar la instauració del recurs de cassació per a la unificació de doctrina, reservat als casos més greus, en paral·lelisme amb el procés penal d'adults, que reforça la garantia de la unitat de doctrina en l'àmbit del dret sancionador de menors per mitjà de la jurisprudència del Tribunal Suprem.

10. De conformitat amb els principis assenyalats, s'estableix, inequívocament, el límit dels catorze anys d'edat per exigir aquest tipus de responsabilitat sancionadora als menors d'edat penal i es diferencien, en l'àmbit d'aplicació de la Llei i de la graduació de les conseqüències pels fets comesos, dos trams, de catorze a setze i de disset a divuit anys, perquè un grup i l'altre presenten diferències característiques que requereixen, des d'un punt de vista científic i jurídic, un tractament diferenciat, ja que la comissió de delictes que es caracteritzen per la violència, la intimidació o el perill per a les persones constitueix un agreujament específic en el tram dels majors de setze anys.

L'aplicació d'aquesta Llei als majors de divuit anys i menors de vint-i-un, que preveu l'article 69 del Codi penal vigent, la pot acordar el jutge tenint en compte les circumstàncies personals i el grau de maduresa de l'autor, i la naturalesa i la gravetat dels fets. Aquestes persones reben, als efectes d'aquesta Llei, la denominació genèrica de «joves».

Es regulen expressament, com a situacions que requereixen una resposta específica, els supòsits en què el

menor presenti símptomes d'alienació mental o la concurrència d'altres circumstàncies modificatives de la seva responsabilitat, i el ministeri fiscal ha de promoure tant l'adopció de les mesures més adequades a l'interès del menor que estigui en aquestes situacions, com la constitució dels organismes tutelars que preveuen les lleis. També s'estableix que les accions o les omissions imprudents no puguin ser sancionades amb mesures d'internament en règim tancat.

11. D'acord amb les orientacions exposades, la Llei estableix un ampli catàleg de mesures aplicables, des de la perspectiva sancionadora educativa esmentada, i novament fa prevaldre l'interès del menor en l'adopció judicial flexible de la mesura més idònia, ateses les característiques del cas concret i de l'evolució personal del sancionat durant l'execució de la mesura. La finalitat concreta que les ciències de la conducta exigeixen que es persegueixi amb cada una de les mesures que s'esmenten es detalla amb caràcter orientador en l'apartat III d'aquesta exposició de motius.

12. L'execució de les mesures judicialment imposades correspon a les entitats públiques de protecció i reforma de menors de les comunitats autònomes, sota l'inexcusable control del jutge de menors. Es manté el criteri que l'interès del menor ha de ser atès per especialistes en les àrees de l'educació i la formació, pertanyents a esferes de més immediatesa que l'Estat. El jutge de menors, a instància de les parts i oïts els equips tècnics del mateix jutjat i de l'entitat pública de la comunitat autònoma corresponent, disposa d'amplies facultats per suspendre o substituir les mesures imposades per unes altres, naturalment sense minva de les garanties processals que constitueixen un altre dels objectius primordials de la nova regulació, o permetre la participació dels pares del menor en l'aplicació i les conseqüències d'aquelles mesures.

13. Tenen un interès particular en el context de la Llei els temes de la reparació del dany causat i la conciliació del delinqüent amb la víctima com a situacions que, basant-se en el principi d'intervenció mínima, i amb el concurs mediador de l'equip tècnic, poden donar lloc a la no-incoació o al sobreseïment de l'expedient, o a la finalització del compliment de la mesura imposada, en un predomini clar, una vegada més, dels criteris educatius i resocialitzadors sobre els d'una defensa social essencialment basada en la prevenció general i que pugui resultar contraproductiu per al futur.

La reparació del dany causat i la conciliació amb la víctima presenten el denominador comú que l'ofensor i el perjudicat per la infracció arriben a un acord, el compliment del qual per part del menor acaba amb el conflicte jurídic iniciat per causa d'ell. La conciliació té com a objecte que la víctima rebi una satisfacció psicològica a càrrec del menor infractor, que s'ha de penedir del dany causat i ha d'estar disposat a disculpar-se. La mesura s'aplica quan el menor efectivament es penedeixi i es disculpi, i la persona ofesa ho accepti i li atorgui el perdó. En la reparació l'acord no s'assoleix únicament mitjançant la via de la satisfacció psicològica, sinó que requereix alguna cosa més: el menor executa el compromís contret amb la víctima o perjudicat de reparar el dany causat treballant en benefici de la comunitat, o mitjançant accions, adaptades a les necessitats del subjecte, el beneficiari de les quals sigui la mateixa víctima o el perjudicat.

III

14. En la mesura d'amonestació, el jutge, en un acte únic que té lloc a la seu judicial, manifesta al menor de manera concreta i clara les raons que fan socialment intolerables els fets comesos, li exposa les conseqüèn-

cies que aquests fets han tingut o podien haver tingut per a ell i per a la víctima, i li formula recomanacions per al futur.

15. La mesura de prestacions en benefici de la comunitat que, d'acord amb l'article 25.2 de la nostra Constitució, no es pot imposar sense el consentiment del menor, consisteix a dur a terme una activitat, durant un nombre de sessions prèviament fixat, ja sigui en benefici de la col·lectivitat en el seu conjunt o de persones que estiguin en una situació de precarietat per qualsevol motiu. Preferentment, es busca relacionar la naturalesa de l'activitat en què consisteixi aquesta mesura amb la dels béns jurídics afectats pels fets comesos pel menor.

La característica d'aquesta mesura és que el menor ha de comprendre, durant la seva execució, que la col·lectivitat o determinades persones han sofert de manera injustificada unes conseqüències negatives derivades de la seva conducta. Es pretén que el subjecte compregui que va actuar de manera incorrecta, que mereix el retret formal de la societat i que la prestació de les tasques que se li exigeixen és un acte de reparació just.

16. Les mesures d'internament responen a una perillositat més gran, manifestada en la naturalesa peculiarment greu dels fets comesos, caracteritzats en els casos més destacats per la violència, la intimidació o el perill per a les persones. L'objectiu prioritari de la mesura és disposar d'un ambient que tingui les condicions educatives adequades perquè el menor pugui reorientar les disposicions o les deficiències que han caracteritzat el seu comportament antisocial, quan per aconseguir-ho calgui assegurar, almenys de manera temporal, l'estada de l'infractor en un règim físicament restrictiu de la seva llibertat. La intensitat més gran o menor d'aquesta restricció dona lloc als diversos tipus d'internament, als quals s'al·ludeix a continuació. L'internament, en tot cas, ha de proporcionar un clima de seguretat personal per a tots els implicats, professionals i menors infractors, cosa que fa imprescindible que les condicions d'estada siguin les correctes per al desenvolupament psicològic normal dels menors.

L'internament en règim tancat pretén l'adquisició per part del menor dels recursos de competència social suficients per permetre un comportament responsable en la comunitat, mitjançant una gestió de control en un ambient restrictiu i progressivament autònom.

L'internament en règim semiobert implica l'existència d'un projecte educatiu on des del principi els objectius substancials es porten a terme en contacte amb persones i institucions de la comunitat; el menor té la residència en el centre i està subjecte al seu programa i al seu règim intern.

L'internament en règim obert implica que el menor porta a terme totes les activitats del projecte educatiu en els serveis normalitzats de l'entorn, i resideix en el centre com a domicili habitual.

L'internament terapèutic es preveu per als casos en què els menors, per raó de la seva addicció a l'alcohol o a altres drogues, o per disfuncions significatives en el seu psiquisme, necessiten un context estructurat on puguin seguir una programació terapèutica i no es donin, d'una banda, ni les condicions idònies en el menor o en el seu entorn per al tractament ambulatori, ni, de l'altra, les condicions de risc que exigirien que se li apliqués un internament en règim tancat.

17. En l'assistència a un centre de dia, el menor és derivat a un centre plenament integrat en la comunitat, on es porten a terme activitats educatives de suport a la seva competència social. Aquesta mesura serveix el propòsit de proporcionar al menor un ambient estructurat durant bona part del dia, en què es portin a terme activitats socioeducatives que puguin compensar les mancances de l'ambient familiar del menor. La caracte-

terística del centre de dia és que és on pren forma el que és essencial del projecte socioeducatiu del menor, per bé que també pot assistir a altres llocs per fer ús d'altres recursos d'oci o culturals. Per tant, el menor sotmès a aquesta mesura pot continuar residint a casa seva, o a la de la seva família, o a l'establiment d'acolliment.

18. En la mesura de llibertat vigilada, el menor infractor està sotmès, durant el temps que estableix la sentència, a una vigilància i una supervisió a càrrec de personal especialitzat, amb la finalitat que adquireixi les habilitats, les capacitats i les actituds necessàries per a un desenvolupament personal i social correctes. Durant el temps que duri la llibertat vigilada, el menor també ha de complir les obligacions i les prohibicions que, d'acord amb aquesta Llei, el jutge li pot imposar.

19. L'execució de tasques socioeducatives per part del menor consisteix a portar a terme activitats específiques de contingut educatiu que li facilitin la reinserció social. Pot ser una mesura de caràcter autònom o pot formar part d'una altra de més complexa. Utilitzada de manera autònoma, pretén satisfer necessitats concretes del menor percebudes com a limitadores del seu desenvolupament integral. Pot suposar l'assistència i la participació del menor en un programa ja existent en la comunitat, o bé en un de creat «ad hoc» pels professionals encarregats d'executar la mesura. Com a exemples de tasques socioeducatives, es poden mencionar les següents: assistir a un taller ocupacional, a una aula d'educació compensatòria o a un curs de preparació per al treball; participar en activitats estructurades d'animació sociocultural, assistir a tallers d'aprenentatge per a la competència social, etc.

20. El tractament ambulatori és una mesura destinada als menors que disposen de les condicions adequades en la seva vida per beneficiar-se d'un programa terapèutic que els ajudi a superar processos addictius o disfuncions significatives del seu psiquisme. Previst per als menors que presentin una dependència de l'alcohol o les drogues, i que per al seu interès puguin ser tractats d'aquesta dependència en la comunitat, en el tractament es poden combinar diferents tipus d'assistència mèdica i psicològica. És molt apropiat per a casos de desequilibri psicològic o pertorbacions del psiquisme que es puguin atendre sense que calgui internament. La diferència més clara amb la tasca socioeducativa és que aquesta pretén aconseguir una capacitació, un objectiu d'aprenentatge, utilitzant una metodologia no tan clínica, sinó d'orientació psicoeducativa. El tractament ambulatori també es pot entendre com una tasca socioeducativa molt específica per a un problema ben definit.

21. La permanència de cap de setmana és l'expressió que defineix la mesura per la qual un menor es veu obligat a quedar-se a casa seva des del divendres a la tarda o al vespre fins al diumenge a la nit, llevat del temps en què porti a terme les tasques socioeducatives assignades pel jutge. En la pràctica, combina elements de l'arrest de cap de setmana i de la mesura de fer tasques socioeducatives o prestacions en benefici de la comunitat. És adequada per a menors que cometen actes de vandalisme o agressions lleus els caps de setmana.

22. La convivència amb una persona, família o grup educatiu és una mesura que intenta proporcionar al menor un ambient de socialització positiu, mitjançant la convivència, durant un període determinat pel jutge, amb una persona, amb una família diferent de la seva o amb un grup educatiu que s'ofereixi a complir la funció de la família pel que fa al desenvolupament de pautes socioafectives prosocials en el menor.

23. La privació del permís de conduir ciclomotors o vehicles de motor, o del dret a obtenir-lo, o de llicències

administratives per a caça o per a l'ús de qualsevol mena d'armes, és una mesura accessòria que es pot imposar en aquells casos en què el fet comès tingui relació amb l'activitat que porta a terme el menor i que necessiti autorització administrativa.

24. Finalment, es posa de manifest que els principis científics i els criteris educatius a què han de respondre cada una de les mesures, succintament exposats aquí, s'han de regular més extensament en el Reglament que es dicti al seu moment en desplegament d'aquesta Llei orgànica.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. *Declaració general.*

1. Aquesta Llei s'aplica per exigir la responsabilitat de les persones majors de catorze anys i menors de divuit per la comissió de fets tipificats com a delictes o faltes en el Codi penal o les lleis penals especials.

2. El que disposa aquesta Llei per als menors també s'aplica a les persones majors de divuit anys i menors de vint-i-un, en els termes que estableix l'article 4.

3. Les persones a qui s'apliqui aquesta Llei gaudeixen de tots els drets que reconeix la Constitució i l'ordenament jurídic, particularment la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, així com la Convenció sobre els Drets del Nen de 20 de novembre de 1989, i de totes les normes sobre protecció de menors que contenen els tractats vàlidament signats per Espanya.

4. A l'efecte de designar les persones a qui s'aplica aquesta Llei, en l'articulat s'utilitza el terme menors per referir-se a les que no han complert divuit anys, i el de joves per referir-se a les més grans d'aquesta edat.

Sens perjudici de l'anterior, quan aquesta Llei es refereixi genèricament al menor o als menors, s'entén que es refereix a tots els inclosos en el seu àmbit d'aplicació.

TÍTOL I

De l'àmbit d'aplicació de la Llei

Article 2. *Competència dels jutges de menors.*

1. Els jutges de menors són competents per conèixer dels fets comesos per les persones que esmenta l'article 1 d'aquesta Llei, així com per fer executar les seves sentències, sens perjudici de les facultats que aquesta Llei atribueix a les comunitats autònomes respecte a la protecció i la reforma de menors.

2. Així mateix, els jutges de menors són competents per emetre resolució sobre les responsabilitats civils derivades dels fets comesos per les persones a les quals els és aplicable aquesta Llei.

3. La competència correspon al jutge de menors del lloc on s'hagi comès el fet delictiu, sens perjudici del que estableix l'article 20.3 d'aquesta Llei.

Article 3. *Règim dels menors de catorze anys.*

Quan l'autor dels fets que esmenten els articles anteriors sigui menor de catorze anys, no se li exigeixen responsabilitats d'acord amb aquesta Llei, sinó que se li aplica el que disposen les normes sobre protecció de menors que preveuen el Codi civil i altres disposicions vigents. El ministeri fiscal ha de remetre a l'entitat pública de protecció de menors el testimoni dels particulars que consideri necessaris respecte al menor, a fi de valorar la seva situació, i l'entitat esmentada ha de promoure les mesures de protecció adequades a les seves circumstàncies d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener.

Article 4. *Règim dels majors de divuit anys.*

1. De conformitat amb el que estableix l'article 69 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, aquesta Llei s'aplica a les persones majors de divuit anys i menors de vint-i-un imputades en la comissió de fets delictius, quan el jutge d'instrucció competent, oïts el ministeri fiscal, el lletrat de l'imputat i l'equip tècnic a què es refereix l'article 27 d'aquesta Llei, ho declari expressament mitjançant interlocutòria.

2. Són condicions necessàries per a l'aplicació del que disposa l'apartat anterior les següents:

1a Que l'imputat hagi comès una falta, o un delictes menys greu sense violència o intimidació de les persones ni perill greu per a la seva vida o la integritat física, tipificats en el Codi penal o en les lleis penals especials.

2a Que no hagi estat condemnat en sentència ferma per fets delictius comesos una vegada complerts els divuit anys. A aquest efecte no es tenen en compte les condemnes anteriors per delictes o faltes imprudents ni els antecedents penals que hagin estat cancel·lats, o que ho hagin de ser d'acord amb el que disposa l'article 136 del Codi penal.

3a Que les circumstàncies personals de l'imputat i el seu grau de maduresa aconsellin l'aplicació d'aquesta Llei, especialment quan ho hagi recomanat l'equip tècnic en el seu informe.

3. Contra la interlocutòria que resolgui el que indiquen els apartats anteriors, es pot interposar recurs d'apel·lació en el termini de tres dies, del qual ha de conèixer la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia corresponent, sense recurs de reforma previ. L'apel·lació se substancia d'acord amb el règim general que estableix la Llei d'enjudiciament criminal.

La interlocutòria, una vegada ferma, s'ha de traslladar al ministeri fiscal per a la tramitació del procediment que preveu aquesta Llei.

Article 5. *Bases de la responsabilitat dels menors.*

1. Els menors són responsables, d'acord amb aquesta Llei, quan hagin comès els fets a què es refereix l'article 1 i no hi concorri cap de les causes d'exempció o d'extinció de la responsabilitat criminal que preveu el Codi penal vigent.

2. No obstant això, als menors en qui concorrin les circumstàncies que preveuen els números 1r, 2n i 3r de l'article 20 del Codi penal vigent els són aplicables, si és necessari, les mesures terapèutiques a què es refereix l'article 7.1, lletres d) i e), d'aquesta Llei.

3. Les edats que indica l'articulat d'aquesta Llei s'han d'entendre sempre referides al moment de la comissió dels fets, i el fet d'haver-les superat abans de l'inici del procediment o durant la tramitació no té cap incidència sobre la competència que atribueix aquesta mateixa Llei als jutges i fiscals de menors.

Article 6. *De la intervenció del ministeri fiscal.*

Correspon al ministeri fiscal la defensa dels drets que les lleis reconeixen als menors, així com la vigilància de les actuacions que s'han d'efectuar en el seu interès i l'observança de les garanties del procediment, per a la qual cosa ha de dirigir personalment la investigació dels fets i ordenar que la policia judicial practiqui les actuacions necessàries per comprovar els fets i la participació del menor en aquests, i impulsar el procediment.

TÍTOL II

De les mesures

Article 7. *Enumeració de les mesures susceptibles de ser imposades als menors.*

1. Les mesures que poden imposar els jutges de menors, ordenades segons la restricció de drets que suposen, són les següents:

a) Internament en règim tancat. Les persones sotmeses a aquesta mesura resideixen al centre i hi porten a terme les activitats formatives, educatives, laborals i d'oci.

b) Internament en règim semiobert. Les persones sotmeses a aquesta mesura resideixen al centre, però porten a terme a fora activitats formatives, educatives, laborals i d'oci.

c) Internament en règim obert. Les persones sotmeses a aquesta mesura porten a terme totes les activitats del projecte educatiu en els serveis normalitzats de l'entorn, i resideixen al centre com a domicili habitual, amb subjecció al seu programa i al seu règim intern.

d) Internament terapèutic. En els centres d'aquesta mena es porta a terme una atenció educativa especialitzada o un tractament específic dirigit a persones que tenen anomalies o alteracions psíquiques, un estat de dependència de begudes alcohòliques, drogues tòxiques o substàncies psicòtropes, o alteracions en la percepció que determinin una alteració greu de la consciència de la realitat. Aquesta mesura es pot aplicar sola o com a complement d'una altra mesura prevista en aquest article. Quan l'interessat rebutgi un tractament de deshabitació, el jutge li ha d'aplicar una altra mesura adequada a les seves circumstàncies.

e) Tractament ambulatori. Les persones sotmeses a aquesta mesura han d'assistir al centre designat amb la periodicitat requerida pels facultatius que les atenguin i seguir les pautes fixades per al tractament adequat de l'anomalia o l'alteració psíquica, l'addicció al consum de begudes alcohòliques, drogues tòxiques o substàncies psicòtropes, o de les alteracions en la percepció que pateixin. Aquesta mesura es pot aplicar sola o com a complement d'una altra mesura prevista en aquest article. Quan l'interessat rebutgi un tractament de deshabitació, el jutge li ha d'aplicar una altra mesura adequada a les seves circumstàncies.

f) Assistència a un centre de dia. Les persones sotmeses a aquesta mesura resideixen al seu domicili habitual i van a un centre, plenament integrat en la comunitat, a fer-hi activitats de suport, educatives, formatives, laborals o d'oci.

g) Permanència de cap de setmana. Les persones sotmeses a aquesta mesura romanen al seu domicili o en un centre fins a un màxim de trenta-sis hores entre el divendres a la tarda o al vespre i el diumenge a la nit, a excepció del temps que hagin de dedicar a les tasques socioeducatives assignades pel jutge.

h) Llibertat vigilada. En aquesta mesura s'ha de fer un seguiment de l'activitat de la persona que hi està sotmesa i de la seva assistència a l'escola, al centre de formació professional o al lloc de treball, segons els casos, procurant ajudar-la a superar els factors que van determinar la infracció comesa. Així mateix, aquesta mesura obliga, si s'escau, a seguir les pautes socioeducatives que assenyali l'entitat pública o el professional encarregat del seguiment, d'acord amb el programa d'intervenció elaborat a aquest efecte i aprovat pel jutge de menors. La persona sotmesa a la mesura també queda obligada a mantenir amb el professional esmentat les entrevistes que estableix el programa i a complir, si s'es-

cau, les regles de conducta imposades pel jutge, que poden ser alguna o algunes de les següents:

1r Obligació d'assistir amb regularitat al centre docent corresponent, si l'interessat està en el període de l'ensenyament bàsic obligatori, i acreditar davant el jutge aquesta assistència regular o justificar-ne, si s'escau, les absències, tantes vegades com se li requereixi.

2n Obligació de sotmetre's a programes de tipus formatiu, cultural, educatiu, professional, laboral, d'educació sexual, d'educació viària o altres de similars.

3r Prohibició d'anar a determinats llocs, establiments o espectacles.

4t Prohibició d'absentar-se del lloc de residència sense autorització judicial prèvia.

5è Obligació de residir en un lloc determinat.

6è Obligació de comparèixer personalment davant el jutjat de menors o professional que es designi, per informar de les activitats dutes a terme i justificar-les.

7è Qualsevol altres obligacions que el jutge, d'ofici o a instància del ministeri fiscal, consideri convenients per a la reinserció social del sentenciat, sempre que no atemptin contra la seva dignitat com a persona.

i) Convivència amb una altra persona, família o grup educatiu. La persona sotmesa a aquesta mesura ha de conviure, durant el període de temps que estableixi el jutge, amb una altra persona, amb una família diferent de la seva o amb un grup educatiu, adequadament seleccionats per orientar-la en el seu procés de socialització.

j) Prestacions en benefici de la comunitat. La persona sotmesa a aquesta mesura, que no es pot imposar sense el seu consentiment, ha de fer les activitats no retribuïdes que se li indiquin, d'interès social o en benefici de persones en situació de precarietat. S'ha de mirar de relacionar la naturalesa de les dites activitats amb la naturalesa del bé jurídic lesionat pels fets comesos pel menor.

k) Realització de tasques socioeducatives. La persona sotmesa a aquesta mesura ha de fer, sense internament ni llibertat vigilada, activitats específiques de contingut educatiu encaminades a facilitar-li el desenvolupament de la competència social.

l) Amonestació. Aquesta mesura consisteix en la reprensió de la persona a càrrec del jutge de menors i adreçada a fer-li comprendre la gravetat dels fets comesos i les conseqüències que aquests han tingut o podrien haver tingut, i l'ha d'instar a no tornar a cometre'ls en el futur.

m) Privació del permís de conduir ciclomotors o vehicles de motor, o del dret a obtenir-lo, o de les llicències administratives per a caça o per a ús de qualsevol mena d'armes. Aquesta mesura es pot imposar com a accessòria quan el delictes o la falta s'hagi comès utilitzant un ciclomotor o un vehicle de motor, o una arma, respectivament.

2. Les mesures d'internament consten de dos períodes: el primer es porta a terme en el centre corresponent, d'acord amb la descripció que efectua l'apartat anterior d'aquest article; el segon es porta a terme en règim de llibertat vigilada, en la modalitat elegida pel jutge. La durada total no ha d'excedir el temps que estableix l'article 9. L'equip tècnic ha d'informar respecte del contingut de tots dos períodes, i el jutge ha de fer constar la durada de cada un en la sentència.

3. Per a l'elecció de la mesura o les mesures adequades, tant pel ministeri fiscal i el lletrat del menor en les seves postulacions com pel jutge en la sentència, cal tenir en compte de manera flexible, no solament la prova i la valoració jurídica dels fets, sinó especialment l'edat, les circumstàncies familiars i socials, la personalitat i l'interès del menor, els dos últims posats de manifest en els informes dels equips tècnics i, si s'escau,

de les entitats públiques de protecció i reforma de menors emesos de conformitat amb el que disposa l'article 27 d'aquesta Llei. El jutge ha de motivar la sentència, i fer constar de manera detallada les raons per les quals aplica una mesura determinada, així com el seu termini de durada, als efectes de la valoració de l'interès del menor.

Article 8. *Principi acusatori.*

El jutge de menors no pot imposar una mesura que suposi una restricció de drets més gran ni per un temps superior a la mesura sol·licitada pel ministeri fiscal.

La durada de les mesures privatives de llibertat que especifica l'article 7.1.a), b), c), d) i g) tampoc no pot excedir, en cap cas, el temps que hauria durat la pena privativa de llibertat que se li hauria imposat pel mateix fet si el subjecte hagués estat major d'edat i declarat responsable, d'acord amb el Codi penal.

Article 9. *Regles per a l'aplicació de les mesures.*

No obstant el que estableix l'article 7.3, l'aplicació de les mesures s'ha d'atenir a les regles següents:

1r Quan els fets comesos siguin qualificats de falta, només es poden imposar les mesures d'amonestació, permanència de cap de setmana fins a un màxim de quatre caps de setmana, prestacions en benefici de la comunitat fins a cinquanta hores i privació del permís de conduir o d'altres llicències administratives.

2n La mesura d'internament en règim tancat només es pot aplicar quan en la descripció i la qualificació jurídica dels fets s'estableixi que en la comissió d'aquests hi ha hagut violència o intimidació per a les persones o s'ha actuat amb risc greu per a la seva vida o la seva integritat física.

3r La durada de les mesures no pot excedir els dos anys, i a aquests efectes es computa, si s'escau, el temps que ja hagi complert el menor en mesura cautelar, de conformitat amb el que disposa l'article 28.5 d'aquesta Llei. La mesura de prestacions en benefici de la comunitat no pot superar les cent hores. La mesura de permanència de cap de setmana no pot superar els vuit caps de setmana.

4t En cas de persones que hagin complert els setze anys en el moment de la comissió dels fets, el termini de durada de les mesures pot arribar a un màxim de cinc anys, sempre que el delictes s'hagi comès amb violència o intimidació per a les persones o amb risc greu per a la seva vida o la seva integritat física, i l'equip tècnic aconselli en l'informe la prolongació de la mesura. En aquests supòsits, la mesura de prestacions en benefici de la comunitat pot arribar a les dues-centes hores, i la de permanència de cap de setmana, a setze caps de setmana.

5è Excepcionalment, quan els supòsits que preveu la regla anterior revesteixin extrema gravetat, apreciada expressament en la sentència, el jutge ha d'imposar una mesura d'internament de règim tancat d'un a cinc anys de durada, complementada successivament per una altra mesura de llibertat vigilada amb assistència educativa fins a un màxim de cinc anys més. Només es pot fer ús del que disposen els articles 14 i 51.1 d'aquesta Llei una vegada transcorregut el primer any de compliment efectiu de la mesura d'internament.

La mesura de llibertat vigilada ha de ser ratificada mitjançant interlocutòria motivada, amb l'audiència prèvia del ministeri fiscal, del lletrat del menor i del representant de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, en acabar l'internament, i l'han de portar a terme les institucions públiques encarregades del compliment

de les penes, de conformitat amb el que estableix l'article 105.1 del Codi penal vigent.

Als efectes d'aquest article, s'entenen com a supòsits de gravetat extrema els supòsits en què s'aprecii reincidència i, en tot cas, els delictes de terrorisme i els constitutius d'actes d'afavoriment, suport o reclam de l'activitat de bandes, organitzacions o grups terroristes, així com els d'assassinat o homicidi dolós, i l'agressió sexual especificada en els articles 179 i 180 del Codi penal.

6è Les accions o les omissions imprudents no es poden sancionar amb mesures d'internament en règim tancat.

7è Si en la postulació del ministeri fiscal o en la resolució dictada en el procediment s'aprecien algunes de les circumstàncies a què es refereix l'article 5.2 d'aquesta Llei, només es poden aplicar les mesures terapèutiques que descriu l'article 7.1, lletres d) i e).

Article 10. *De la prescripció.*

1. Els fets delictius comesos pels menors prescriuen:

1r Al cap de cinc anys, quan es tracti d'un delictes greu sancionat en el Codi penal amb una pena superior a deu anys.

2n Al cap de tres anys, quan es tracti de qualsevol altre delictes greu.

3r Al cap d'un any, quan es tracti d'un delictes menys greu.

4t Al cap de tres mesos, quan es tracti d'una falta.

2. Les mesures que tinguin un termini superior als dos anys prescriuen al cap de tres anys. Les altres mesures prescriuen al cap de dos anys, llevat de l'amonestació, les prestacions en benefici de la comunitat i l'arrest amb tasques de cap de setmana, que prescriuen al cap d'un any.

3. Els fets delictius comesos per majors de divuit anys i menors de vint-i-un prescriuen d'acord amb les normes que conté el Codi penal.

Article 11. *Concurs d'infraccions.*

1. Al menor responsable d'una pluralitat de fets se li imposen una o diverses mesures, tenint en compte els criteris que estableixen els articles 7.3 i 9 d'aquesta Llei.

2. No obstant això, quan una mateixa conducta sigui constitutiva de dues infraccions o més, o una conducta sigui un mitjà necessari per cometre'n una altra, s'ha de tenir en compte exclusivament la més greu per a l'aplicació de la mesura corresponent.

Article 12. *Infracció continuada o amb pluralitat de víctimes.*

En cas d'infracció continuada o d'una sola infracció amb pluralitat de víctimes, el jutge ha d'imposar a la persona sentenciada una sola mesura i ha de prendre com a referència el més greu dels fets comesos, en la màxima extensió d'aquella de conformitat amb les regles de l'article 9, excepte quan l'interès del menor aconselli la imposició de la mesura en una extensió inferior.

Article 13. *Imposició de diverses mesures.*

Quan a la persona sentenciada se li imposin diverses mesures en el mateix procediment i no es puguin complir simultàniament, el jutge, a proposta del ministeri fiscal i del lletrat del menor, oïts el representant de l'equip tècnic i l'entitat pública de protecció o reforma de

menors, pot substituir-les totes o alguna de les mesures, o establir que es compleixin successivament, sense que en aquest cas el termini total de compliment pugui superar el doble del temps pel qual se li ha imposat la mesura més greu.

Article 14. *Modificació de la mesura imposada.*

1. El jutge, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, amb l'audiència prèvia d'aquests i amb l'informe de l'equip tècnic i, si s'escau, de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, en qualsevol moment pot deixar sense efecte la mesura imposada, reduir-ne la durada o substituir-la per una altra, sempre que la modificació redundi en l'interès del menor i se li expressi de manera suficient el retret que es mereix per la seva conducta.

2. En els casos anteriors, el jutge emet resolució mitjançant interlocutòria motivada, contra la qual es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

Article 15. *Majoria d'edat del condemnat.*

Quan el menor a qui se li hagi imposat una mesura de les que estableix aquesta Llei arribi a la majoria d'edat, ha de continuar el compliment de la mesura fins a assolir els objectius proposats en la sentència en què se li va imposar d'acord amb els criteris que estableixen els articles anteriors.

No obstant el que assenyala el paràgraf anterior, quan les mesures d'internament siguin imposades a qui hagi complert vint-i-tres anys o quan, havent-li estat imposades, no n'hagi finalitzat el compliment quan arribi a aquesta edat, el jutge de menors, oït el ministeri fiscal, sens perjudici del que disposen els articles 14 i 51 d'aquesta Llei, ha d'ordenar-ne el compliment en un centre penitenciari de conformitat amb el règim ordinari que preveu la Llei orgànica general penitenciària.

TÍTOL III

De la instrucció del procediment

CAPÍTOL I

Regles generals

Article 16. *Incoació de l'expedient.*

1. Correspon al ministeri fiscal la instrucció dels procediments pels fets a què es refereix l'article 1 d'aquesta Llei.

2. Els qui tinguin notícia d'algun fet dels que indica l'apartat anterior, presumptament comès per un menor de divuit anys, l'han de posar en coneixement del ministeri fiscal, el qual pot admetre a tràmit la denúncia, segons que els fets siguin o no indiciàriament constitutius de delictes; ha de custodiar les peces, els documents i els efectes que li hagin estat remesos, i practicar, si s'escau, les diligències que consideri pertinents per comprovar el fet i la responsabilitat del menor en la seva comissió, i pot resoldre l'arxivament de les actuacions quan els fets no constitueixin delictes o no tinguin autor conegut. La resolució dictada sobre la denúncia s'ha de notificar als qui l'hagin formulat.

3. Una vegada efectuades les actuacions que indica l'apartat anterior, el ministeri fiscal ha de donar compte de la incoació de l'expedient al jutge de menors, que ha d'iniciar les diligències de tràmit corresponents.

4. El jutge de menors ha d'obrir alhora la peça separada de responsabilitat civil, que s'ha de tramitar de con-

formitat amb el que estableixen les regles de l'article 64 d'aquesta Llei.

5. Quan els fets que esmenta l'article 1 hagin estat comesos conjuntament per majors d'edat penal i per persones de les edats que indica el mateix article 1 i el 4 d'aquesta Llei, en els casos respectius, el jutge d'instrucció competent per al coneixement de la causa, tan aviat com comprovi l'edat dels imputats, ha d'adoptar les mesures necessàries per assegurar l'èxit de l'activitat investigadora respecte als majors d'edat i ha d'ordenar remetre testimoni dels particulars necessaris al ministeri fiscal, als efectes que preveu l'apartat 2 d'aquest article.

Article 17. *Detenció dels menors.*

1. Les autoritats i els funcionaris que intervinguin en la detenció d'un menor l'han de practicar de la manera que menys el perjudiqui i estan obligats a informar-lo, en un llenguatge clar i comprensible i de manera immediata, dels fets que se li imputen, de les raons de la detenció i dels drets que l'assisteixen, especialment els que reconeix l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal, així com a garantir el respecte d'aquests drets. També han de notificar immediatament el fet de la detenció i el lloc de la custòdia als representants legals del menor i al ministeri fiscal. Si el menor detingut és estranger, el fet de la detenció s'ha de notificar a les autoritats consulars corresponents quan el menor tingui la residència habitual fora d'Espanya o quan ho sollicitin el mateix menor o els seus representants legals.

2. Qualsevol declaració del detingut s'ha de portar a terme en presència del seu lletrat i dels que exerceixin la pàtria potestat, tutela o guarda del menor —de fet o de dret—, llevat que, en aquest últim cas, les circumstàncies aconsellin el contrari. Si no hi poden ser, la declaració s'ha de portar a terme en presència del ministeri fiscal, representat per una persona diferent de l'instructor de l'expedient.

3. Mentre duri la detenció, els menors han d'estar custodiats en dependències adequades i separades de les que s'utilitzin per als majors d'edat, i rebre les atencions, la protecció i l'assistència social, psicològica, mèdica i física que requereixin, tenint en compte l'edat, el sexe i les característiques individuals.

4. La detenció d'un menor per funcionaris de policia no pot durar més temps de l'estrictament necessari per fer les investigacions tendents a l'aclariment dels fets, i, en tot cas, dins el termini màxim de vint-i-quatre hores, el menor detingut ha de ser posat en llibertat o a disposició del ministeri fiscal. S'ha d'aplicar, si s'escau, el que disposa l'article 520 bis de la Llei d'enjudiciament criminal, i atribuir la competència per a les resolucions judicials que preveu aquest precepte al jutge de menors.

5. Quan el detingut sigui posat a disposició del ministeri fiscal, aquest ha d'emetre resolució, en un termini de quaranta-vuit hores a partir de la detenció, sobre la posada en llibertat del menor, sobre el desistiment a què es refereix l'article següent o sobre la incoació de l'expedient, posar-lo a disposició del jutge de menors competent i instar del jutge les mesures cautelars oportunes, d'acord amb el que estableix l'article 28.

6. El jutge competent per al procediment d'«habeas corpus» en relació amb un menor és el jutge d'instrucció del lloc on es trobi el menor privat de llibertat; si no en consta cap, el del lloc on s'hagi produït la detenció, i, en defecte dels anteriors, el del lloc on s'hagin tingut les últimes notícies sobre el parador del menor detingut.

Quan el procediment d'«habeas corpus» sigui instat pel mateix menor, la força pública responsable de la detenció ho ha de notificar immediatament al ministeri fiscal, a més a més de donar curs al procediment d'acord amb la llei orgànica reguladora.

Article 18. Desistiment de la incoació de l'expedient per correcció en l'àmbit educatiu i familiar.

El ministeri fiscal pot desistir de la incoació de l'expedient quan els fets denunciats constitueixin delictes menys greus sense violència o intimidació per a les persones, o faltes, tipificats en el Codi penal o en les lleis penals especials. En aquest cas, el ministeri fiscal ha de traslladar el que s'ha actuat a l'entitat pública de protecció de menors per a l'aplicació del que estableix l'article 3 d'aquesta Llei. El que disposa aquest apartat s'entén sens perjudici de la tramitació de la peça de responsabilitat civil corresponent.

No obstant això, quan consti que el menor ha comès anteriorment altres fets de la mateixa naturalesa, el ministeri fiscal ha d'incoar l'expedient i, si s'escau, actuar tal com autoritza l'article 27.4 d'aquesta Llei.

Article 19. Sobreseïment de l'expedient per conciliació o reparació entre el menor i la víctima.

1. El ministeri fiscal també pot desistir de la continuació de l'expedient, considerant la gravetat i les circumstàncies dels fets i del menor, de manera particular la falta de violència o intimidació greus en la comissió dels fets i la circumstància que a més a més el menor s'hagi conciliat amb la víctima o hagi assumit el compromís de reparar el dany causat a la víctima o al perjudicat pel delicte, o s'hagi compromès a complir l'activitat educativa proposada per l'equip tècnic en el seu informe.

El desistiment en la continuació de l'expedient solament és possible quan el fet imputat al menor constitueixi delicte menys greu o falta.

2. A efectes del que disposa l'apartat anterior, s'entén produïda la conciliació quan el menor reconegui el dany causat i es disculpi davant la víctima, i aquesta li accepti les disculpes, i s'entén per reparació el compromís assumit pel menor amb la víctima o el perjudicat de portar a terme determinades accions en benefici d'aquells o de la comunitat, seguit de la realització efectiva d'aquestes accions. Tot això, sens perjudici de l'acord a què hagin arribat les parts en relació amb l'exercici de l'acció per responsabilitat civil derivada del delicte o la falta, regulada en aquesta Llei.

3. L'equip tècnic corresponent ha de fer les funcions de mediació entre el menor i la víctima o el perjudicat, als efectes que indiquen els apartats anteriors, i ha d'informar el ministeri fiscal dels compromisos adquirits i del grau de compliment.

4. Una vegada produïda la conciliació o complerts els compromisos de reparació assumits amb la víctima o el perjudicat pel delicte o la falta, o quan una o els altres no es puguin portar a efecte per causes alienes a la voluntat del menor, el ministeri fiscal ha de donar per conclosa la instrucció i sol·licitar al jutge el sobreseïment i l'arxivament de les actuacions, amb remissió del que s'ha actuat.

5. En cas que el menor no compleixi la reparació o l'activitat educativa acordada, el ministeri fiscal continua la tramitació de l'expedient.

6. En els casos en què la víctima del delicte o la falta sigui menor d'edat o incapaç, el compromís a què es refereix aquest article ha de ser assumit pel seu representant legal, amb l'aprovació del jutge de menors.

Article 20. Unitat d'expedient.

1. El ministeri fiscal ha d'incoar un procediment per cada fet delictiu, excepte quan es tracti de fets delictius connexos.

2. Tots els procediments tramitats a un mateix menor o jove s'arxiven en l'expedient personal que se

li hagi obert a la fiscalia. De la mateixa manera s'arxiven les diligències al jutjat de menors respectiu.

3. En els casos en què els delictes atribuïts al menor objecte d'expedient hagin estat comesos en diferents territoris, la determinació de l'òrgan judicial competent per a l'enjudiciament de tots els delictes en unitat d'expedient, així com de les entitats públiques competents per a l'execució de les mesures que s'apliquin, s'ha de fer tenint en compte el lloc del domicili del menor i, subsidiàriament, els criteris que estableix l'article 18 de la Llei d'enjudiciament criminal.

Article 21. Remissió a l'òrgan competent.

Quan el coneixement dels fets no correspongui a la competència dels jutjats de menors, el fiscal ha d'acordar la remissió del que s'ha actuat a l'òrgan legalment competent.

Article 22. De la incoació de l'expedient.

1. Des del mateix moment de la incoació de l'expedient, el menor té dret a:

a) Ser informat pel jutge, el ministeri fiscal o l'agent de policia dels drets que l'assisteixen.

b) Designar un advocat que el defensi, o que li sigui designat d'ofici, i a entrevistar-s'hi reservadament, fins i tot abans de prestar declaració.

c) Intervenir en les diligències que es practiquin durant la investigació preliminar i en el procés judicial, i a proposar i sol·licitar, respectivament, la pràctica de diligències.

d) Ser oït pel jutge o el tribunal abans d'adoptar qualsevol resolució que el concerneixi personalment.

e) L'assistència afectiva i psicològica en qualsevol estat i grau del procediment, amb la presència dels pares o d'una altra persona que indiqui el menor, si el jutge de menors n'autoritza la presència.

f) L'assistència dels serveis de l'equip tècnic adscrit al jutjat de menors.

2. L'expedient s'ha de notificar al menor des del mateix moment de la incoació, llevat del que disposa l'article 24. Amb aquesta finalitat, el secretari del jutjat de menors, una vegada rebut del ministeri fiscal el comunicat d'incoació de l'expedient, ha de requerir el menor i els seus representants legals perquè designin un lletrat en el termini de tres dies, amb l'advertiment que, si no ho fan, se li nomena al menor d'ofici entre els integrants del torn d'especialistes del col·legi d'advocats corresponent.

3. Igualment, el ministeri fiscal ha de notificar a qui aparegui com a perjudicat, des del moment en què consti en la instrucció de l'expedient, la possibilitat d'exercir les accions civils que li corresponguin, i de personar-se davant el jutge de menors en la peça de responsabilitat civil que es tramiti.

Article 23. Actuació instructora del ministeri fiscal.

1. L'actuació instructora del ministeri fiscal té com a objecte tant valorar la participació del menor en els fets per expressar-li que la seva conducta mereix ser reprovada, com proposar les mesures concretes de contingut educatiu i sancionador adequades a les circumstàncies del fet i del seu autor i, sobretot, a l'interès del mateix menor valorat en la causa.

2. El ministeri fiscal ha de sotmetre vista l'expedient al lletrat del menor, en un termini no superior a vint-i-quatre hores, tantes vegades com ho sol·liciti.

3. El ministeri fiscal no pot practicar pel seu compte diligències restrictives de drets fonamentals, sinó que

ha de sol·licitar del jutjat la pràctica de les que calguin per al bon fi de les investigacions. El jutge de menors ha d'emetre resolució sobre aquesta petició mitjançant interlocutòria motivada. La pràctica d'aquestes diligències s'ha de documentar en una peça separada.

Article 24. *Secret de l'expedient.*

El jutge de menors, a sol·licitud del ministeri fiscal, del menor o de la seva família, i mitjançant interlocutòria motivada, pot decretar el secret de l'expedient, totalment o parcialment, durant tota la instrucció o durant un període limitat d'aquesta. No obstant això, el lletrat del menor, en tot cas, ha de conèixer l'expedient en la seva integritat en evacuar el tràmit d'al·legacions. Aquest incident, l'ha de tramitar el jutjat en una peça separada.

Article 25. *Participació del perjudicat i inexistència d'acció particular i popular.*

En aquest procediment en cap cas no poden exercir accions els particulars, llevat del que preveu l'article 61.1 d'aquesta Llei sobre l'exercici d'accions civils.

No obstant això, quan els fets tipificats com a delictes s'atribueixin a persones que hagin complert els setze anys en el moment de la comissió dels fets, amb violència o intimidació, o amb risc greu per a la vida o la integritat física de les persones, el perjudicat es pot personar en el procediment, tant en la fase instructora com en la fase d'audiència, amb les facultats següents:

Tenir vista del que s'ha actuat, i rebre notificació de les diligències que se sol·licitin i s'acordin.

Proposar proves que versin sobre el fet delictiu i les circumstàncies de la comissió del fet, excepte pel que fa a la situació psicològica, educativa, familiar i social del menor.

Participar en la pràctica de les proves, ja sigui en fase d'instrucció, ja sigui en fase d'audiència; a aquests efectes l'òrgan actuant pot denegar la pràctica de la prova d'acarament, si aquesta se sol·licita, quan no sigui fonamental per a la indagació dels fets o la participació del menor en aquests.

Contra la denegació pel fiscal de la personació del perjudicat en la fase instructora, aquest pot reiterar la petició davant el jutjat de menors en el termini de cinc dies, i contra la denegació de la pràctica d'una prova pel fiscal no es pot interposar cap recurs, sens perjudici de la possibilitat de tornar-ho a sol·licitar en l'escrit d'al·legacions o en la fase d'audiència.

Així mateix, amb caràcter previ a la remissió pel fiscal de l'escrit d'al·legacions amb l'expedient al jutjat de menors, el ministeri fiscal ha de concedir al perjudicat que s'hi hagi personat un termini de cinc dies perquè valori el conjunt de la prova practicada i, si s'escau, proposi les que s'hagin de practicar en la fase d'audiència.

Quan sigui procedent celebrar l'audiència, el jutge ha d'invitar el perjudicat personat en la causa a manifestar el que consideri convenient sobre la pràctica de noves proves, i després d'aquesta se l'ha d'escoltar en relació amb els fets provats resultants de les proves i la participació del menor, sense que en cap cas pugui fer cap manifestació sobre la procedència de les mesures proposades.

Contra les interlocutòries i provisions dels jutges de menors que afectin l'exercici de les facultats reconegudes en aquest article, cal atènyer-se al que disposa l'article 41.2.

Contra la sentència dictada pel jutge de menors, el perjudicat pot interposar recurs d'apel·lació d'acord amb el que estableix l'article 41.1, fonamentat en la incompetència del jutjat, la inadequació del procediment, el

trencament de les formes essencials del judici que hagi produït indefensió al perjudicat o la falta d'apreciació d'algun element de prova essencial per a la qualificació dels fets, i si és necessari pot sol·licitar-ne la pràctica, igualment en els termes que preveu l'article 41.1.

Article 26. *Diligències proposades pel lletrat del menor.*

1. El lletrat del menor ha de sol·licitar del ministeri fiscal la pràctica de tantes diligències com consideri necessàries. El ministeri fiscal ha de decidir sobre la seva admissió, mitjançant resolució motivada que ha de notificar al lletrat i posar en coneixement del jutge de menors. Amb relació a les diligències no practicades, el lletrat pot reproduir la seva petició, en qualsevol moment, davant el jutjat de menors.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, quan el lletrat proposi que es porti a efecte la declaració del menor, el ministeri fiscal l'ha de rebre en l'expedient, llevat que ja hagi conclòs la instrucció i l'expedient hagi estat elevat al jutjat de menors.

3. Si les diligències proposades pel lletrat del menor afecten drets fonamentals d'aquest o d'altres persones, el ministeri fiscal, si considera pertinent la sol·licitud, s'ha de dirigir al jutge de menors de conformitat amb el que disposa l'article 23.3 d'aquesta Llei, sens perjudici de la facultat del lletrat de reproduir la sol·licitud davant el jutge de menors en les condicions que estableix l'apartat 1 d'aquest article.

Article 27. *Informe de l'equip tècnic.*

1. Durant la instrucció de l'expedient, el ministeri fiscal ha de requerir a l'equip tècnic, que a aquests efectes depèn funcionalment d'aquell, sigui quina sigui la seva dependència orgànica, l'elaboració d'un informe o l'actualització dels informes emesos anteriorment, que li ha de lliurar en el termini màxim de deu dies, prorrogable per un període no superior a un mes en casos de gran complexitat, sobre la situació psicològica, educativa i familiar del menor, així com sobre el seu entorn social, i en general sobre qualsevol altra circumstància rellevant als efectes de l'adopció d'alguna de les mesures que preveu aquesta Llei.

2. L'equip tècnic també pot proposar una intervenció socioeducativa sobre el menor, i posar de manifest en aquest cas els aspectes que consideri rellevants amb vista a aquesta intervenció.

3. De la mateixa manera, l'equip tècnic ha d'informar, si ho considera convenient i en interès del menor, sobre la possibilitat que aquest efectui una activitat reparadora o de conciliació amb la víctima, d'acord amb el que disposa l'article 19 d'aquesta Llei, amb indicació expressa del contingut i la finalitat de l'activitat. En aquest cas, no cal elaborar cap informe de les característiques i els continguts de l'apartat 1 d'aquest article.

4. Així mateix l'equip tècnic pot proposar en l'informe la conveniència de no continuar la tramitació de l'expedient en interès del menor, perquè ja se li ha reprotxat prou per mitjà dels tràmits ja efectuats, o perquè es considera inadequada per a l'interès del menor qualsevol intervenció, atès el temps transcorregut des de la comissió dels fets. En aquests casos, si es reuneixen els requisits que preveu l'article 19.1 d'aquesta Llei, el ministeri fiscal pot remetre l'expedient al jutge amb proposta de sobreseïment, i remetre a més a més, si s'escau, testimoni del que s'ha actuat a l'entitat pública de protecció de menors que correspongui, per tal que actui en protecció del menor.

5. En tot cas, una vegada elaborat l'informe de l'equip tècnic, el ministeri fiscal l'ha de remetre immediatament al jutge de menors i donar-ne una còpia al lletrat del menor.

6. L'informe a què es refereix aquest article pot ser elaborat o complementat per les entitats públiques o privades que treballin en l'àmbit de l'educació de menors i coneguin la situació del menor que ha estat objecte d'expedient.

CAPÍTOL II

De les mesures cautelars

Article 28. *Regles generals.*

1. El ministeri fiscal, quan hi hagi indicis racionals de la comissió d'un delictes o el risc d'eludir o obstruir l'acció de la justícia per part del menor, pot sol·licitar al jutge de menors, en qualsevol moment, l'adopció de mesures cautelars per a la custòdia i defensa del menor objecte d'expedient. Aquestes mesures poden consistir en internament en un centre, en el règim adequat, llibertat vigilada o convivència amb una altra persona, família o grup educatiu. El jutge, oït el lletrat del menor, així com l'equip tècnic i la representació de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, que han d'informar especialment sobre la naturalesa de la mesura cautelar, ha d'emetre resolució sobre la proposta prenent en consideració especialment l'interès del menor. La mesura cautelar adoptada es pot mantenir fins al moment de la celebració de l'audiència que preveuen els articles 31 i següents d'aquesta Llei o durant la substanciació dels recursos eventuals.

2. Per adoptar la mesura cautelar d'internament, cal atènyer-se a la gravetat dels fets, la seva repercussió i l'alarma social produïda, i sempre s'han de valorar les circumstàncies personals i socials del menor. El jutge de menors ha de resoldre sobre la proposta del ministeri fiscal en una compareixença a la qual també han d'assistir el lletrat del menor i el representant de l'equip tècnic i el de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, els quals han d'informar el jutge sobre la conveniència de l'adopció de la mesura sol·licitada, des de la perspectiva de l'interès del menor i de la seva situació processal.

En aquesta compareixença, el ministeri fiscal i el lletrat del menor poden proposar els mitjans de prova que es puguin practicar a l'acte o dins de les vint-i-quatre hores següents.

3. El temps màxim de durada de la mesura cautelar d'internament és de tres mesos, i es pot prorrogar, a instància del ministeri fiscal i mitjançant interlocutòria motivada, per tres mesos més com a màxim.

4. Les mesures cautelars s'han de documentar en el jutjat de menors en una peça separada de l'expedient.

5. El temps de compliment de les mesures cautelars és a compte, en la seva integritat, del compliment de les mesures que es puguin imposar en la mateixa causa o, si no n'hi ha, en altres causes que hagin tingut com a objecte fets anteriors a l'adopció d'aquelles. El jutge, a proposta del ministeri fiscal i oïts el lletrat del menor i l'equip tècnic que va informar de la mesura cautelar, ha d'ordenar que es tingui per executada la mesura imposada en aquella part que estimi raonablement compensada per la mesura cautelar.

Article 29. *Mesures cautelars en els casos d'exempció de la responsabilitat.*

Si en el transcurs de la instrucció que dugui a terme el ministeri fiscal queda suficientment acreditat que el menor està en situació d'alienació mental o en qualsevol altra de les circumstàncies que preveuen els apartats 1r, 2n o 3r de l'article 20 del Codi penal vigent, s'han d'adoptar les mesures cautelars necessàries per a la pro-

tecció i la custòdia del menor de conformitat amb els preceptes civils aplicables, i instar, si s'escau, les actuacions per a la incapacitació del menor i la constitució dels organismes tutelars conforme a dret, sens perjudici de concloure la instrucció i d'efectuar les alegacions que preveu aquesta Llei d'acord amb el que estableixen els articles 5.2 i 9, i de sol·licitar, pels tràmits d'aquesta, si s'escau, alguna mesura terapèutica adequada a l'interès del menor d'entre les que preveu aquesta Llei.

CAPÍTOL III

De la conclusió de la instrucció

Article 30. *Remissió de l'expedient al jutge de menors.*

1. Acabada la instrucció, el ministeri fiscal ha de resoldre la conclusió de l'expedient, notificar-la al lletrat del menor i remetre l'expedient al jutjat de menors, juntament amb les peces de convicció i altres efectes que pugui haver-hi, amb un escrit d'alegacions en què consti la descripció dels fets, la seva valoració jurídica, el grau de participació del menor, una breu ressenya de les circumstàncies personals i socials del menor i la proposició d'alguna mesura de les que preveu aquesta Llei, amb l'exposició raonada dels fonaments jurídics i educatius que l'aconsellin.

2. En el mateix acte ha de proposar al ministeri fiscal la prova de la qual intenti valer-se per a la defensa de la seva pretensió processal.

3. Així mateix, el ministeri fiscal pot proposar la participació en l'acte de l'audiència de les persones o els representants d'institucions públiques i privades que puguin aportar al procés elements valoratius de l'interès del menor i de la conveniència de les mesures sol·licitades.

4. El ministeri fiscal també pot sol·licitar al jutge de menors el sobreseïment de les actuacions per algun dels motius que preveu la Llei d'enjudiciament criminal, així com la remissió dels particulars necessaris a l'entitat pública de protecció de menors, si s'escau.

TÍTOL IV

De la fase d'audiència

Article 31. *Obertura de la fase d'audiència.*

Rebut l'escrit d'alegacions amb l'expedient, les peces de convicció, els efectes i altres elements processals remesos pel ministeri fiscal, el jutjat de menors els ha d'incorporar a les seves diligències i obrir el tràmit d'audiència, per a la qual cosa ha de traslladar al lletrat del menor l'escrit d'alegacions del ministeri fiscal i el testimoni de l'expedient, per tal que en un termini de cinc dies hàbils formuli l'escrit d'alegacions que compregui els mateixos aspectes que l'escrit del ministeri fiscal i proposi la prova que consideri pertinent.

Article 32. *Sentència de conformitat.*

Si l'escrit d'alegacions del ministeri fiscal sol·licita la imposició d'alguna o algunes de les mesures que preveuen les lletres e) a m) de l'apartat 1 de l'article 7, i hi ha conformitat del menor i del seu lletrat, la qual s'ha d'expressar en una compareixença davant del jutge de menors en els termes de l'article 36, aquest ha de dictar sentència, sense altre tràmit, que imposi la mesura sol·licitada.

Article 33. Altres decisions del jutge de menors.

En els casos que no preveu l'article anterior, en vista de la petició del ministeri fiscal i de l'escrit d'al·legacions del lletrat del menor, el jutge adopta alguna de les decisions següents:

- a) La celebració de l'audiència.
- b) El sobreseïment, mitjançant interlocutòria motivada, de les actuacions.
- c) L'arxivament de les actuacions per sobreseïment, amb remissió de particulars a l'entitat pública de protecció de menors corresponent quan així ho hagi sol·licitat el ministeri fiscal.
- d) La remissió de les actuacions al jutge competent, quan el jutge de menors consideri que no li correspon el coneixement de l'afer.
- e) Practicar per si mateix les proves proposades pel lletrat del menor i que hagin estat denegades pel fiscal durant la instrucció, d'acord amb el que disposa l'article 26.1 d'aquesta Llei, i que no es puguin practicar en el transcurs de l'audiència, sempre que consideri que són rellevants als efectes del procés. Una vegada practicades, ha de traslladar els resultats al ministeri fiscal i al lletrat del menor, abans de començar les sessions de l'audiència.

Contra les resolucions precedents es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

Article 34. Pertinència de proves i assenyalament de l'audiència.

El jutge de menors, dins el termini de cinc dies des de la presentació de l'escrit d'al·legacions del lletrat del menor, o una vegada transcorregut el termini per a la presentació sense que aquesta s'hagi efectuat, ha d'acordar, si s'escau, el que sigui procedent sobre la pertinència de les proves proposades, mitjançant interlocutòria d'obertura de l'audiència, i assenyalar el dia i l'hora en què hagi de començar aquesta dins dels deu dies següents.

Article 35. Assistents i no publicitat de l'audiència.

1. L'audiència s'ha de celebrar amb l'assistència del ministeri fiscal, del perjudicat que, si s'escau, s'hagi personat, del lletrat del menor, d'un representant de l'equip tècnic que hagi evacuat l'informe que preveu l'article 27 d'aquesta Llei, i del mateix menor, el qual pot estar acompanyat dels seus representants legals, llevat que el jutge, oïts el ministeri fiscal, el lletrat del menor i el representant de l'equip tècnic, acordi el contrari. També hi pot assistir el representant de l'entitat pública de protecció o reforma de menors que hagi intervingut en les actuacions de la instrucció, quan el jutge ho acordi.

2. El jutge pot acordar, en interès de la persona imputada o de la víctima, que les sessions no siguin públiques, i en cap cas s'ha de permetre que els mitjans de comunicació social obtinguin o difonguin imatges del menor ni dades que en permetin la identificació.

Article 36. Conformitat del menor.

1. El jutge de menors ha d'informar el menor objecte d'expedient, en un llenguatge comprensible i adaptat a la seva edat, de les mesures sol·licitades pel ministeri fiscal en l'escrit d'al·legacions, així com dels fets i de la causa en què es fonamenten.

2. Seguidament, el jutge ha de preguntar al menor si es declara autor dels fets i si està d'acord amb la mesura sol·licitada pel ministeri fiscal. Si mostra la seva conformitat amb tots dos punts, oït el lletrat del menor,

el jutge pot dictar resolució de conformitat. Si el lletrat no està d'acord amb la conformitat prestada pel mateix menor, el jutge ha d'emetre resolució sobre la continuació de l'audiència, decisió que ha de raonar en la sentència.

3. Si el menor està d'acord amb els fets però no amb la mesura sol·licitada, s'ha de substanciar el tràmit de l'audiència només pel que fa a aquest últim punt, i s'ha de practicar la prova proposada a fi de determinar l'aplicació de la mesura o la seva substitució per una altra de més adequada a l'interès del menor i que hagi estat proposada per alguna de les parts.

Article 37. Celebració de l'audiència.

1. Quan sigui procedent celebrar l'audiència, el jutge ha d'invitar el ministeri fiscal i el lletrat del menor perquè manifestin el que considerin convenient sobre la pràctica de noves proves o sobre la vulneració d'algun dret fonamental en la tramitació del procediment, o, si s'escau, els ha de posar de manifest la possibilitat d'aplicar una qualificació diferent o una mesura diferent de les que hagin sol·licitat. Seguidament, el jutge ha d'acordar la continuació de l'audiència o l'esmena del dret vulnerat, si escau. Si acorda la continuació de l'audiència, el jutge ha de resoldre en la sentència sobre els punts plantejats.

2. Seguidament, s'ha d'iniciar la pràctica de la prova proposada i admesa, i de la que, amb la declaració prèvia de la seva pertinència, ofereixin les parts per a la seva pràctica en l'acte, i també s'ha d'oïr l'equip tècnic sobre les circumstàncies del menor. A continuació, el jutge ha d'oïr el ministeri fiscal i el lletrat del menor sobre la valoració de la prova, la seva qualificació jurídica i la procedència de les mesures proposades; sobre aquest últim punt, també ha d'oïr l'equip tècnic. Finalment, el jutge ha d'oïr el menor i deixar la causa vista per a sentència.

3. Si s'escau, en aquest procediment s'aplica el que disposa la legislació relativa a la protecció de testimonis i perits en causes penals.

4. Si en el transcurs de l'audiència el jutge considera, d'ofici o a sol·licitud de les parts, que l'interès del menor aconsella que aquest abandoni la sala, ho pot acordar motivadament, i ha d'ordenar que continuïn les actuacions fins que el menor pugui retornar-hi.

TÍTOL V**De la sentència****Article 38. Termini per dictar sentència.**

Finalitzada l'audiència, el jutge de menors ha de dictar sentència sobre els fets sotmesos a debat en un termini màxim de cinc dies.

Article 39. Contingut i registre de la sentència.

1. La sentència ha de contenir tots els requisits que preveuen la vigent Llei orgànica del poder judicial, i en la sentència, valorant les proves practicades, les raons exposades pel ministeri fiscal i pel lletrat del menor i, si s'escau, el que aquest lletrat hagi manifestat, prenent en consideració les circumstàncies i la gravetat dels fets, com també totes les dades debatudes sobre la personalitat, la situació, les necessitats i l'entorn familiar i social del menor i l'edat en el moment de dictar la sentència, ha d'emetre resolució sobre la mesura o les mesures proposades, amb indicació expressa del contingut, la durada i els objectius que s'han d'assolir, de manera motivada, i ha de consignar expressament els fets que

es declarin provats i els mitjans probatoris dels quals resulti la convicció judicial. La decisió també pot ser anticipada oralment al final de les sessions de l'audiència, sens perjudici de la seva documentació d'acord amb l'article 248.3 de la Llei orgànica del poder judicial.

2. El jutge, en redactar la sentència, ha de procurar expressar els seus raonaments en un llenguatge clar i comprensible per a l'edat del menor.

3. Cada jutjat de menors ha de portar un registre de sentències en què s'han d'estendre i signar totes les definitives.

Article 40. *Suspensió de l'execució de la decisió.*

1. El jutge de menors, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, i oïts en tot cas aquests, així com el representant de l'equip tècnic i de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, pot acordar motivadament la suspensió de l'execució de la decisió que contingui la sentència, quan la mesura imposada no sigui superior a dos anys de durada, durant un temps determinat i fins a un màxim de dos anys. Aquesta suspensió s'ha d'acordar en la mateixa sentència, o per interlocutòria motivada quan aquella sigui ferma, i hi han de constar, en tot cas, les condicions.

2. Les condicions a què està sotmesa la suspensió de l'execució de la decisió continguda en la sentència dictada pel jutge de menors són les següents:

a) No ser condemnat en sentència ferma per un delictes comès durant el temps que duri la suspensió, si ha assolit la majoria d'edat, o no ser-li aplicada cap mesura en sentència ferma en un procediment regulat per aquesta Llei durant el temps que duri la suspensió.

b) Que el menor assumeixi el compromís de mostrar l'actitud i la disposició de reintegrar-se a la societat, i no incorri en noves infraccions.

c) A més a més, el jutge pot establir l'aplicació d'un règim de llibertat vigilada durant el termini de suspensió o l'obligació d'exercir una activitat socioeducativa, recomanada per l'equip tècnic o l'entitat pública de protecció o de reforma de menors en el tràmit d'audiència precedent, fins i tot amb compromís de participació dels pares, els tutors o guardadors del menor, i ha de fer constar la naturalesa i el termini en què s'ha de portar a terme l'activitat.

3. Si les condicions que especifica l'apartat anterior no es compleixen, el jutge ha d'aixecar la suspensió i s'ha de procedir a executar la sentència en tots els seus punts. Contra la resolució que ho acordi, es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

TÍTOL VI

Del règim de recursos

Article 41. *Recursos d'apel·lació i reforma.*

1. Contra la sentència dictada pel jutge de menors en el procediment que regula aquesta Llei es pot interposar un recurs d'apel·lació davant la sala de menors del Tribunal Superior de Justícia corresponent, que s'ha d'interposar davant del jutge que hagi dictat la sentència en el termini de cinc dies a comptar de la notificació, i s'ha de resoldre amb la celebració prèvia d'una vista pública, llevat que, en interès de la persona imputada o de la víctima, el jutge acordi que se celebri a porta tancada. A la vista, hi han d'assistir les parts i, si el Tribunal ho considera oportú, el representant de l'equip tècnic i el representant de l'entitat pública de protecció o reforma de menors que hagin intervingut en el cas concret. El recurrent pot sol·licitar a la sala que practiqui

la prova que, proposada i admesa en la instància, no s'hagi practicat, d'acord amb les regles de la Llei d'enjudiciament criminal.

2. Contra les interlocutòries i les provisions dels jutges de menors es pot interposar recurs de reforma davant el mateix òrgan, que s'ha d'interposar en el termini de tres dies a partir de la notificació. La interlocutòria que resolgui la impugnació de la provisió és susceptible de recurs d'apel·lació.

3. Contra les interlocutòries que posin fi al procediment o resolguin l'incident dels articles 14, 28, 29 i 40 d'aquesta Llei, es pot interposar recurs d'apel·lació davant la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia pels tràmits que regula la Llei d'enjudiciament criminal per al procediment abreujat.

Article 42. *Recurs de cassació per a unificació de doctrina.*

1. Són objecte de recurs en cassació, davant la Sala Segona del Tribunal Suprem, les sentències dictades en apel·lació per les sales de menors dels tribunals superiors de justícia quan s'hagi imposat una de les mesures a què es refereixen les regles 4a i 5a de l'article 9 d'aquesta Llei.

2. El recurs té com a objecte la unificació de la doctrina amb ocasió de sentències dictades en apel·lació per les sales de menors dels tribunals superiors de justícia que siguin contradictòries entre si amb les de l'altra o altres sales de menors dels tribunals superiors esmentats, o amb sentències del Tribunal Suprem, respecte de fets i valoracions de les circumstàncies del menor que, tot i ser substancialment iguals, hagin donat lloc a pronunciaments diferents.

3. El recurs el pot preparar el ministeri fiscal o el lletrat del menor que pretengui la unificació de doctrina dins els deu dies següents a la notificació de la sentència de la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia, en un escrit adreçat a la mateixa Sala.

4. L'escrit d'interposició ha de contenir una relació precisa i circumstanciada de la contradicció allegada, amb designació de les sentències al·ludides i dels informes en què es fonamenti l'interès del menor valorat en la sentència.

5. Acreditats els requisits a què es refereix l'apartat anterior, la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia davant del qual s'hagi interposat el recurs requereix el testimoni de les sentències citades als tribunals que les hagin dictat, i en el termini de deu dies ha de remetre la documentació a la Sala Segona del Tribunal Suprem, i citar el recurrent i el ministeri fiscal, si no ho ha estat, davant la Sala esmentada.

6. Quan la part recurrent hagi incomplert de manera manifesta i insolucionable a criteri del Tribunal Suprem els requisits establerts per al recurs o quan la pretensió no tingui contingut cassacional, el magistrat ponent ha de donar compte a la Sala de la causa d'inadmissió i aquella ha d'acordar oir el recurrent i el ministeri fiscal, quan aquest no hagi interposat el recurs, pel termini de tres dies, i seguidament ha de dictar interlocutòria contra la qual no es pot interposar cap recurs.

7. La Sala Segona del Tribunal Suprem, constituïda en forma ordinària, ha de convocar la part recurrent, i en tot cas el ministeri fiscal, a una vista oral, en la qual ha d'oïr les alegacions que s'efectuïn, i pot sol·licitar un informe a l'entitat pública de protecció o reforma de menors del territori on exerceixi la seva jurisdicció el jutjat que hagi dictat la resolució impugnada i, si s'escau, a l'entitat a la qual correspongui l'execució de la mateixa sentència, i seguidament ha de dictar la sentència de cassació tal com assenyala la Llei d'enjudiciament criminal i als seus efectes.

8. També, i en unificació de la doctrina i pels mateixos tràmits, el ministeri fiscal pot recórrer en casació les interlocutòries definitives dictades per les sales de menors dels tribunals superiors de justícia, en resoldre els recursos contra les resolucions dels jutges d'instrucció dictades en aplicació del que disposa l'article 4 d'aquesta Llei orgànica.

TÍTOL VII

De l'execució de les mesures

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 43. *Principi de legalitat.*

1. Només es poden executar les mesures que estableix aquesta Llei en virtut d'una sentència ferma dictada d'acord amb el procediment que regula la mateixa Llei.

2. Tampoc no es poden executar les dites mesures en una altra forma que la que prescriuen aquesta Llei i els reglaments que la despleguin.

Article 44. *Competència judicial.*

1. L'execució de les mesures que preveu aquesta Llei s'ha de fer sota el control del jutge de menors que hagi dictat la sentència corresponent, el qual ha de resoldre mitjançant interlocutòria motivada, oïts el ministeri fiscal, el lletrat del menor i la representació de l'entitat pública que l'executi, sobre les incidències que es puguin produir durant el seu transcurs.

2. Per exercir el control de l'execució, corresponen especialment al jutge de menors, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, les funcions següents:

- a) Adoptar totes les decisions que siguin necessàries per a l'execució efectiva de les mesures imposades.
- b) Resoldre les propostes de revisió de les mesures a què es refereix l'article 14 d'aquesta Llei.
- c) Aprovar els programes d'execució de les mesures.
- d) Conèixer de l'evolució dels menors durant el compliment de les mesures per mitjà dels informes de seguiment de les mateixes mesures.
- e) Resoldre els recursos que s'interposin contra les resolucions dictades per a l'execució de les mesures, d'acord amb el que estableix l'article 52 d'aquesta Llei.
- f) Acordar el que escaigui en relació amb les peticions o les queixes que puguin plantejar els menors sancionats sobre el règim, el tractament o qualsevol altra circumstància que pugui afectar els seus drets fonamentals.
- g) Fer visites de manera regular als centres i entrevistes amb els menors.
- h) Formular a l'entitat pública de protecció o reforma de menors corresponent les propostes i les recomanacions que consideri oportunes en relació amb l'organització i el règim d'execució de les mesures.
- i) Adoptar les resolucions que, en relació amb el règim disciplinari, els atribueix l'article 60 d'aquesta Llei.

Article 45. *Competència administrativa.*

1. L'execució de les mesures adoptades pels jutges de menors en les seves sentències fermes és competència de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla, d'acord amb la disposició final vint-i-dosena de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor. Aquestes entitats públiques han de portar a terme, d'acord amb les seves normes

d'organització respectives, la creació, la direcció, l'organització i la gestió dels serveis, les institucions i els programes adequats per garantir l'execució correcta de les mesures que preveu aquesta Llei.

2. L'execució de les mesures correspon a les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla, on s'ubiqui el jutjat de menors que hagi dictat la sentència, sens perjudici del que disposa l'apartat 3 de l'article següent.

3. Les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla poden establir els convenis o els acords de col·laboració necessaris amb altres entitats, tant si són públiques, de l'Administració de l'Estat, local o d'altres comunitats autònomes, com si són privades sense ànim de lucre, per a l'execució de les mesures de la seva competència, sota la seva supervisió directa, sense que això suposi en cap cas la cessió de la titularitat i responsabilitat derivada de l'execució.

CAPÍTOL II

Regles per a l'execució de les mesures

Article 46. *Liquidació de la mesura i trasllat del menor a un centre.*

1. Una vegada ferma la sentència i aprovat el programa d'execució de la mesura imposada, el secretari del jutjat que l'hagi dictada ha de practicar la liquidació d'aquesta mesura i indicar-ne les dates d'inici i d'acabament, amb l'abonament, si s'escau, del temps complert per les mesures cautelars imposades a l'interessat, tenint en compte el que disposa l'article 28.5. Alhora, ha d'obrir un expedient d'execució en què s'han de fer constar les incidències que es produeixin en el desenvolupament de la mesura d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

2. La liquidació esmentada en l'apartat anterior i el testimoni de particulars que el jutge consideri necessari i que ha d'incloure els informes tècnics que constin en la causa, s'han de traslladar a l'entitat pública de protecció o reforma de menors competent per al compliment de les mesures acordades en la sentència ferma. També s'ha de notificar al ministeri fiscal l'inici de l'execució, i al lletrat del menor si ho sol·licita el jutge de menors.

3. Rebut per l'entitat pública el testimoni i la liquidació de la mesura indicats en l'apartat anterior, aquella ha de designar de manera immediata un professional que es responsabilitzi de l'execució de la mesura imposada i, si aquesta és d'internament, ha de designar el centre més adequat per a la seva execució d'entre els més pròxims al domicili del menor en què hi hagi places disponibles per a l'execució per l'entitat pública competent en cada cas. El trasllat a un altre centre diferent dels anteriors només es pot fonamentar en l'interès del menor de ser allunyat del seu entorn familiar i social, i requereix en tot cas l'aprovació del jutge de menors que hagi dictat la sentència.

Article 47. *Execució de diverses mesures.*

1. Quan el menor estigui sotmès a diverses mesures, el jutge que hagi dictat l'última sentència ferma ha d'ordenar-ne el compliment de manera simultània.

2. Quan totes o algunes de les mesures imposades no puguin ser complertes simultàniament, s'han de complir successivament, d'acord amb les regles següents, llevat que el jutge disposi un ordre diferent atenent l'interès del menor:

1a Les mesures d'internament s'han de complir abans que les mesures no privatives de llibertat, i, si

s'escau, han d'interrompre les que s'estiguin executant que siguin d'aquesta última naturalesa.

2a Quan concorri l'internament terapèutic amb una altra mesura, s'ha d'imposar en primer terme la mesura d'internament terapèutic. El jutge ha de suspendre, si s'escau, l'inici de l'execució de les mesures imposades posteriorment fins que aquella finalitzi o sigui aixecada, llevat que es faci ús de la facultat que estableix l'article 14 d'aquesta Llei.

3a En els supòsits que preveu la regla 5a de l'article 9, la mesura de llibertat vigilada ha de succeir la mesura d'internament en règim tancat, d'acord amb la dicció d'aquest precepte.

4a Quan concorrin diverses mesures de la mateixa naturalesa, s'han de complir per ordre cronològic de fermsa de les sentències respectives.

5a Quan el jove compleixi mesures previstes per aquesta Llei i sigui condemnat a mesures o a penes del Codi penal, el jutge o el tribunal n'ha d'ordenar el compliment simultani, si això és possible. En cas contrari, la pena de presó s'ha de complir a continuació de la mesura d'internament que s'estigui executant, llevat que el jutge o el tribunal sentenciador, tractant-se d'una condemna per delictes greus i ateses les circumstàncies del jove, ordeni l'execució immediata de la pena de presó imposada.

3. El jutge, amb l'audiència prèvia de les parts i l'informe de l'equip tècnic, pot alterar l'ordre de compliment que preveu l'apartat anterior quan ho faci aconsellable l'interès del menor.

Article 48. *Expedient personal de la persona sotmesa a l'execució d'una mesura.*

1. L'entitat pública ha d'obrir un expedient personal únic a cada menor respecte del qual tingui encomanada l'execució d'una mesura, en què s'han de recollir els informes sobre el menor, les resolucions judicials que l'afectin i la resta de la documentació generada durant l'execució.

2. L'expedient té caràcter reservat i només hi tenen accés el defensor del poble o una institució anàloga de la comunitat autònoma corresponent, els jutges de menors competents, el ministeri fiscal i les persones que intervinguin en l'execució i estiguin autoritzades per l'entitat pública d'acord amb les seves normes d'organització. El menor, el seu lletrat i, si s'escau, el seu representant legal, també tenen accés a l'expedient.

3. La recollida, la cessió i el tractament automatitzat de dades de caràcter personal de les persones a les quals s'apliqui aquesta Llei només es pot fer en fitxers informàtics de titularitat pública dependents de les entitats públiques de protecció de menors, les administracions i els jutjats de menors competents o del ministeri fiscal, i es regeix pel que disposen la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i les seves normes de desplegament.

Article 49. *Informes sobre l'execució.*

1. L'entitat pública ha de remetre al jutge de menors i al ministeri fiscal, amb la periodicitat que s'estableixi per reglament en cada cas i sempre que sigui requerida per fer-ho o la mateixa entitat ho consideri necessari, informes sobre l'execució de la mesura i les seves incidències, i sobre l'evolució personal dels menors que hi estiguin sotmesos. Aquests informes també s'han de remetre al lletrat del menor si ho sol·licita a l'entitat pública competent.

2. En aquests informes, l'entitat pública pot sol·licitar del ministeri fiscal, quan ho consideri procedent, la revisió judicial de les mesures en el sentit que propugna l'article 14.1 d'aquesta Llei.

Article 50. *Trencament de l'execució.*

1. Quan el menor trenqui una mesura privativa de llibertat, s'ha de procedir al seu reingrés en el mateix centre del qual s'hagi evadit o en un altre adequat a les seves condicions o, en cas de permanència de cap de setmana, en el seu domicili, a fi de complir de manera ininterrompuda el temps pendent.

2. Si la mesura trencada no és privativa de llibertat, el ministeri fiscal pot instar el jutge de menors perquè substitueixi la mesura per una altra de la mateixa naturalesa. Excepcionalment, i a proposta del ministeri fiscal, oïts el lletrat i el representant legal del menor, així com l'equip tècnic, el jutge de menors pot substituir la mesura per una altra d'internament en un centre semiobert, pel temps que resti per al seu compliment.

3. Així mateix, el jutge de menors ha de remetre el testimoni dels particulars relatius al trencament de la mesura al ministeri fiscal, per si el fet és constitutiu d'alguna de les infraccions a què es refereix l'article 1 d'aquesta Llei orgànica i mereixedora de retret sancionador.

Article 51. *Substitució de les mesures.*

1. Durant l'execució de les mesures, el jutge de menors que les hagi imposades, d'ofici o a instància del ministeri fiscal, del lletrat del menor o de l'Administració competent, i oïdes les parts, així com l'equip tècnic i la representació de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, pot deixar-les sense efecte o substituir-les per unes altres que consideri més adequades d'entre les que preveu aquesta Llei, per un temps igual o inferior al que resti per al seu compliment. Tot això sens perjudici del que disposa l'apartat 2 de l'article anterior i d'acord amb l'article 14 d'aquesta Llei.

2. La conciliació del menor amb la víctima, en qualsevol moment en què es produeixi l'acord entre tots dos a què es refereix l'article 19 d'aquesta Llei, pot deixar sense efecte la mesura imposada quan el jutge, a proposta del ministeri fiscal o del lletrat del menor i oïts l'equip tècnic i la representació de l'entitat pública de protecció o reforma de menors, jutgi que l'acte esmentat i el temps de durada de la mesura ja complerta expressen suficientment el retret que mereixen els fets comesos pel menor.

3. En tots els casos anteriors, el jutge ha d'emetre resolució mitjançant interlocutòria motivada, contra la qual es poden interposar els recursos que preveu aquesta Llei.

Article 52. *Presentació de recursos.*

1. Quan el menor pretengui interposar davant del jutge de menors un recurs contra qualsevol resolució adoptada durant l'execució de les mesures que li hagin estat imposades, ho ha de presentar de manera escrita davant el jutge o el director del centre d'internament, el qual ho ha de posar en coneixement d'aquell dins del dia hàbil següent.

El menor també pot presentar un recurs davant del jutge de forma verbal, o manifestar de forma verbal la seva intenció de recórrer al director del centre, el qual ha de traslladar aquesta manifestació al jutge de menors en el termini indicat. En aquest últim cas, el jutge de menors ha d'adoptar les mesures que siguin procedents a fi d'escoltar l'al·legació del menor.

El lletrat del menor també pot interposar els recursos, en forma escrita, davant les autoritats indicades en el paràgraf primer.

2. El jutge de menors ha d'obtenir un informe del ministeri fiscal i resoldre el recurs en el termini de dos

dies, mitjançant interlocutòria motivada. Contra aquesta interlocutòria, es pot interposar recurs d'apel·lació davant la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia corresponent, d'acord amb el que disposa l'article 41 d'aquesta Llei.

Article 53. *Compliment de la mesura.*

1. Una vegada complerta la mesura, l'entitat pública ha de remetre als destinataris designats a l'article 49.1 un informe final, i el jutge de menors ha de dictar interlocutòria en què s'acordi el que sigui procedent respecte a l'arxivament de la causa. Aquesta interlocutòria ha de ser notificada al ministeri fiscal i al lletrat del menor.

2. El jutge, d'ofici o a instància del ministeri fiscal o del lletrat del menor, pot instar l'entitat pública de protecció o reforma de menors corresponent, una vegada complerta la mesura imposada, que s'arbitrin els mecanismes de protecció del menor d'acord amb les normes del Codi civil, quan l'interès del menor ho requereixi.

CAPÍTOL III

Regles especials per a l'execució de les mesures privatives de llibertat

Article 54. *Centres per a l'execució de les mesures privatives de llibertat.*

1. Les mesures privatives de llibertat, la detenció i les mesures cautelars d'internament que s'imposin d'acord amb aquesta Llei s'han d'executar en centres específics per a menors infractors, diferents dels que preveu la legislació penitenciària per a l'execució de les condemnes penals i les mesures cautelars privatives de llibertat imposades als majors d'edat penal.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, les mesures d'internament també es poden executar en centres sociosanitaris quan la mesura imposada ho requereixi. En tot cas, es requereix l'autorització prèvia del jutge de menors.

3. Els centres estan dividits en mòduls adequats a l'edat, la maduresa, les necessitats i les habilitats socials dels menors internats i es regeixen per una normativa de funcionament intern el compliment de la qual té com a finalitat la consecució d'una convivència ordenada que permeti l'execució dels diferents programes d'intervenció educativa i les funcions de custòdia dels menors internats.

Article 55. *Principi de resocialització.*

1. Qualsevol activitat dels centres en què s'executin mesures d'internament ha d'estar inspirada pel principi que el menor internat és subjecte de dret i continua formant part de la societat.

2. En conseqüència, la vida en el centre ha de prendre com a referència la vida en llibertat, ha de reduir al màxim els efectes negatius que l'internament pugui representar per al menor o per a la seva família, afavorint els vincles socials, el contacte amb els familiars i les persones properes, i la col·laboració i la participació de les entitats públiques i privades en el procés d'integració social, especialment de les més pròximes geogràficament i culturalment.

3. Amb aquesta finalitat s'han de fixar per reglament els permisos ordinaris i extraordinaris dels quals pot gaudir el menor internat, a fi de mantenir contactes positius amb l'exterior i preparar la seva futura vida en llibertat.

Article 56. *Drets dels menors internats.*

1. Tots els menors internats tenen dret que es respecti la seva personalitat, la seva llibertat ideològica i religiosa i els drets i els interessos legítims no afectats pel contingut de la condemna, especialment els inherents a la minoria d'edat civil, quan sigui el cas.

2. En conseqüència, es reconeixen als menors internats els drets següents:

a) Dret al fet que l'entitat pública de la qual depèn el centre vetlli per la seva vida, la seva integritat física i la seva salut, de manera que en cap cas no poden ser sotmesos a tractes degradants o a maltractaments de paraula o d'obra, ni ser objecte d'un rigor arbitrari o innecessari en l'aplicació de les normes.

b) Dret del menor d'edat civil a rebre una educació i una formació integrals en tots els àmbits i a la protecció específica que per la seva condició li dispensen les lleis.

c) Dret al fet que es preservi la seva dignitat i la seva intimitat, a ser designats pel seu nom propi i que la seva condició d'internats sigui estrictament reservada davant de tercers.

d) Dret a l'exercici dels drets civils, polítics, socials, religiosos, econòmics i culturals que els corresponguin, excepte quan siguin incompatibles amb l'objecte de la detenció o el compliment de la condemna.

e) Dret a estar en el centre més pròxim al seu domicili, d'acord amb el seu règim d'internament, i a no ser traslladats fora de la seva comunitat autònoma llevat dels casos i amb els requisits que preveuen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

f) Dret a l'assistència sanitària gratuïta, a rebre l'ensenyament bàsic obligatori que correspongui a la seva edat, sigui quina sigui la seva situació en el centre, i a rebre una formació educativa o professional adequada a les seves circumstàncies.

g) Dret dels sentenciats a un programa de tractament individualitzat i de tots els internats a participar en les activitats del centre.

h) Dret a comunicar-se lliurement amb els pares, els representants legals, els familiars o altres persones, i a poder fer sortides i a tenir permisos, d'acord amb el que disposen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

i) Dret a comunicar-se de manera reservada amb els seus lletrats, amb el jutge de menors competent, amb el ministeri fiscal i amb els serveis d'inspecció de centres d'internament.

j) Dret a una formació laboral adequada, a una feina remunerada, dins de les disponibilitats de l'entitat pública, i a les prestacions socials que els puguin correspondre, quan arribin a l'edat establerta legalment.

k) Dret a formular peticions i queixes a la direcció del centre, a l'entitat pública, a les autoritats judicials, al ministeri fiscal, al defensor del poble o la institució anàloga de la seva comunitat autònoma, i a presentar tots els recursos legals que preveu aquesta Llei davant el jutge de menors competent, en defensa dels seus drets i els seus interessos legítims.

l) Dret a rebre informació personal i actualitzada dels seus drets i les seves obligacions, de la seva situació personal i judicial, de les normes de funcionament intern dels centres que els acullin, així com dels procediments concrets per fer efectius aquests drets, especialment per formular peticions, queixes o recursos.

m) Dret al fet que els seus representants legals siguin informats sobre la seva situació i evolució, i sobre els drets que els corresponen, amb els únics límits que preveu aquesta Llei.

n) Dret de les menors internades a tenir en companyia seva els seus fills menors de tres anys, en les condicions i amb els requisits que s'estableixin per reglament.

Article 57. *Deures dels menors internats.*

Els menors internats estan obligats a:

a) Estar-se en el centre a disposició de l'autoritat judicial competent fins al moment de la seva posada en llibertat, sens perjudici de les sortides i les activitats autoritzades que puguin fer a l'exterior.

b) Rebre l'ensenyament bàsic obligatori que els correspongui legalment.

c) Respectar i complir les normes de funcionament intern del centre i les directrius o les instruccions que en rebin del personal en l'exercici legítim de les seves funcions.

d) Col·laborar en la consecució d'una activitat ordenada a l'interior del centre i a mantenir una actitud de respecte i consideració envers tothom, dins i fora del centre, especialment les autoritats, els treballadors del centre i els altres menors internats.

e) Utilitzar adequadament les instal·lacions del centre i els mitjans materials que es posin a la seva disposició.

f) Observar les normes higièniques i sanitàries, i sobre vestuari i neteja personal establertes pel centre.

g) Fer les prestacions personals obligatòries previstes en les normes de funcionament intern del centre per mantenir el bon ordre i la neteja del centre.

h) Participar en les activitats formatives, educatives i laborals establertes en funció de la seva situació personal a fi de preparar la seva vida en llibertat.

Article 58. *Informació i reclamacions.*

1. Els menors, al seu ingrés en el centre, han de rebre informació escrita sobre els seus drets i les seves obligacions, el règim d'internament en què estan, les qüestions d'organització general, les normes de funcionament del centre, les normes disciplinàries i els mitjans per formular peticions, queixes o recursos. La informació se'ls ha de facilitar en un idioma que entenguin. Als que tinguin qualsevol mena de dificultat per comprendre el contingut d'aquesta informació se'ls hi ha d'explicar per un altre mitjà adequat.

2. Tots els internats poden formular, verbalment o per escrit, en un sobre obert o tancat, peticions i queixes a l'entitat pública sobre qüestions referents a la seva situació d'internament. Les dites peticions o queixes també poden ser presentades al director del centre, el qual les ha d'atendre si són de la seva competència o les ha de posar en coneixement de l'entitat pública o les autoritats competents, en cas contrari.

Article 59. *Mesures de vigilància i seguretat.*

1. Les actuacions de vigilància i seguretat interior en els centres poden suposar, en la forma i amb la periodicitat que s'estableixi per reglament, inspeccions dels locals i les dependències, així com registres de persones, roba i efectes dels menors internats.

2. De la mateixa manera, es poden utilitzar exclusivament els mitjans de contenció que s'estableixin per reglament per evitar actes de violència o lesions dels menors, per impedir actes de fuga i danys en les instal·lacions del centre o davant la resistència activa o passiva a les instruccions del personal del centre en l'exercici legítim del seu càrrec.

Article 60. *Règim disciplinari.*

1. Els menors internats poden ser corregits disciplinàriament en els casos i d'acord amb el procediment que s'estableixi per reglament, d'acord amb els principis de la Constitució, d'aquesta Llei i del títol IX de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, respectant en tot moment la dignitat dels menors i sense que en cap cas se'ls pugui privar dels seus drets d'alimentació, ensenyament obligatori i comunicacions i visites, que preveuen aquesta Llei i les disposicions que la despleguen.

2. Les faltes disciplinàries es classifiquen en molt greus, greus i lleus, atenent la violència exercida pel subjecte, la seva intencionalitat, la importància del resultat i el nombre de persones ofeses.

3. Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes molt greus són les següents:

a) La separació del grup per un període de tres a set dies en casos d'evident agressivitat, violència i alteració greu de la convivència.

b) La separació del grup de tres a cinc caps de setmana.

c) La privació de sortides de cap de setmana de quinze dies a un mes.

d) La privació de sortides de caràcter recreatiu per un període d'un a dos mesos.

4. Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes greus són les següents:

a) Les mateixes que en els quatre supòsits de l'apartat anterior, amb la durada següent: dos dies, un o dos caps de setmana, d'un a quinze dies, i un mes respectivament.

b) La privació de participar en les activitats recreatives del centre durant un període de set a quinze dies.

5. Les úniques sancions que es poden imposar per la comissió de faltes lleus són les següents:

a) La privació de participar en totes o algunes de les activitats recreatives del centre durant un període d'un a sis dies.

b) L'amonestació.

6. La sanció de separació suposa que el menor s'ha d'estar a la seva habitació o en una altra de característiques anàlogues a la seva, durant l'horari d'activitats del centre, excepte per assistir, si s'escau, a l'ensenyament obligatori, rebre visites i disposar de dues hores de temps al dia a l'aire lliure.

7. Les resolucions sancionadores són susceptibles de recurs, abans de l'inici del seu compliment, davant del jutge de menors. Amb aquesta finalitat, el menor sancionat pot presentar el recurs per escrit o verbalment davant el director de l'establiment el qual, en el termini de vint-i-quatre hores, ha de remetre l'escrit o testimoni de la queixa verbal esmentat, amb les seves pròpies al·legacions, al jutge de menors i aquest, en el terme d'una audiència i oït el ministeri fiscal, ha de dictar interlocutòria en què confirmi, modifiqui o anul·li la sanció imposada, sense que contra la interlocutòria es pugui presentar cap recurs. La interlocutòria, una vegada notificada a l'establiment, és d'execució immediata. Mentre se substancia el recurs, en el termini de dos dies, l'entitat pública executora de la mesura pot adoptar les decisions necessàries per restablir l'ordre alterat, i aplicar al sancionat el que disposa l'apartat 6 d'aquest article.

El lletrat del menor també pot interposar els recursos a què es refereix el paràgraf anterior.

TÍTOL VIII

De la responsabilitat civil

Article 61. *Regles generals.*

1. L'acció per exigir la responsabilitat civil en el procediment que regula aquesta Llei l'ha d'exercir el ministeri fiscal, llevat que el perjudicat hi renunciï, l'exerceixi pel seu compte en el termini d'un mes des que se li notifiqui l'obertura de la peça separada de responsabilitat civil o se la reservi per exercir-la davant l'ordre jurisdiccional civil d'acord amb els preceptes del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil.

2. S'ha de tramitar una peça separada de responsabilitat civil per cada un dels fets imputats.

3. Quan el responsable dels fets comesos sigui un menor de divuit anys, han de respondre solidàriament amb ell dels danys i els perjudicis causats els seus pares, els tutors, els acollidors i els guardadors legals o de fet, per aquest ordre. Quan aquests no hagin afavorit la conducta del menor amb dol o negligència greu, la seva responsabilitat pot ser moderada pel jutge segons els casos.

4. Si s'escau, també s'ha d'aplicar el que disposen l'article 145 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajuts i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual, i les seves disposicions complementàries.

Article 62. *Extensió de la responsabilitat civil.*

La responsabilitat civil a què es refereix l'article anterior es regula, quant a la seva extensió, pel que disposa el capítol I del títol V del llibre I del Codi penal vigent.

Article 63. *Responsabilitat civil dels asseguradors.*

Els asseguradors que hagin assumit el risc de les responsabilitats pecuniàries derivades dels actes dels menors a què es refereix aquesta Llei són responsables civils directes fins al límit de la indemnització legalment establerta o convencionalment pactada, sens perjudici del seu dret de repetició contra qui correspongui.

Article 64. *Regles de procediment.*

Els tràmits per a l'exigència de la responsabilitat civil al·ludida en els articles anteriors s'han d'ajustar a les regles següents:

1a Tan aviat com el jutge de menors rebí el comunicat de la incoació de l'expedient pel ministeri fiscal, ha d'obrir una peça separada de responsabilitat civil per notificar als qui hi constin com a perjudicats el seu dret a ser-ne part, i establir el termini límit per a l'exercici de l'acció.

2a En la peça de referència es poden personar els perjudicats que hagin rebut una notificació a aquest efecte del jutge de menors o del ministeri fiscal, d'acord amb el que estableix l'article 22 d'aquesta Llei, i també espontàniament els qui es considerin com a tals. Així mateix, s'hi poden personar les companyies asseguradores que es considerin parts interessades, dins el termini per a l'exercici de l'acció de responsabilitat civil. En l'escrit de personació, han d'indicar les persones que considerin responsables dels fets comesos i contra les quals pretenguin reclamar, i n'hi ha prou amb la indicació genèrica de la seva identitat.

3a El jutge de menors ha de notificar al menor i als seus representants legals, si s'escau, la seva condició de possibles responsables civils.

4a Una vegada personats els presumptes perjudicats i responsables civils, el jutge de menors ha de dictar interlocutòria en què acordi l'inici del procediment, en el qual s'han d'assenyalar les parts actores i les demandades, segons el que hagin sol·licitat els actors i es desprengui de l'expedient, i ha de concedir un termini de deu dies als demandants perquè presentin un escrit amb les seves pretensions i proposin la prova que considerin necessària, inclosa la confessió en judici i la de testimoni.

5a Transcorregut el termini esmentat, el jutge de menors ha de traslladar l'escrit als demandats, els quals en el termini de deu dies han de contestar la demanda i proposar, al seu torn, la prova que considerin necessària.

6a El jutge, immediatament després de tenir a les seves mans els escrits dels uns i els altres, ha de convocar els demandants i els demandats a una vista oral en què aquells i aquests, pel seu ordre, han d'exposar les seves pretensions i les seves alegacions, sobretot tot allò que considerin rellevant a l'objecte del procés. En el mateix acte s'han d'admetre les proves pertinents i s'han de practicar les proves proposades. No es pot rebutjar la confessió en judici o la prova testifical pel fet d'haver estat practicades en l'expedient principal.

7a El jutge, d'ofici, ha de manar que s'incorporin a les actuacions els particulars de l'expedient del procediment de menors i de les actes de l'audiència que consideri rellevants per a la seva decisió.

8a Una vegada celebrada l'audiència en el procediment de menors i dictada sentència o una altra resolució definitiva, el jutge ha de dictar sentència civil en què absolgui els demandats o declari els responsables civils, amb el contingut que indica l'article 115 del vigent Codi penal.

9a Contra la sentència indicada a l'apartat anterior, es pot interposar recurs d'apel·lació davant la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia, que s'ha de substanciar pels tràmits de l'apel·lació que regula la Llei d'enjudiciament civil que correspongui per la quantia. Una vegada ferma la sentència, pot ser executada d'acord amb les normes del Codi penal i de la Llei d'enjudiciament civil.

10. La sentència dictada en aquest procediment no produeix força de cosa jutjada i això no afecta el dret de les parts per promoure un judici ordinari sobre la mateixa qüestió, en el qual s'han de considerar fets provats els fets que el jutge de menors hagi considerat acreditats, així com la participació del menor.

11. En la peça de responsabilitat civil no cal ni lletrat ni procurador però, si és sol·licitat, s'ha de designar un lletrat d'ofici al presumpte responsable. Els representants legals del menor poden ser defensats pel lletrat designat al menor en el procediment principal, si així ho accepta aquell.

Disposició adicional primera. *Aplicació en la jurisdicció militar.*

El que disposa l'article 4 d'aquesta Llei s'aplica als qui hagin comès delictes o faltes dels quals ha de conèixer la jurisdicció militar, d'acord amb el que estableixin en aquest sentit les lleis penals militars.

Disposició adicional segona. *Aplicació de mesures en casos de risc per a la salut.*

Quan els jutges de menors apliquin alguna de les mesures terapèutiques a què es refereixen els arti-

cles 5.2, 7.1 i 29 d'aquesta Llei, en cas de malalties transmissibles o altres riscos per a la salut dels menors o dels hi qui convisquin, poden encomanar-ne el control i el seguiment a les autoritats o als serveis de salut corresponents, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 3/1986, de 14 d'abril, de mesures especials en matèria de salut pública.

Disposició addicional tercera. *Registre de sentències fermes dictades en aplicació del que disposa aquesta Llei.*

El Ministeri de Justícia ha de portar un registre de sentències fermes dictades en aplicació del que disposa aquest Llei, les dades del qual només poden ser utilitzades pels jutges de menors i pel ministeri fiscal a efectes del que estableixen els articles 6, 30 i 47 d'aquesta Llei, tenint en compte el que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i les seves disposicions complementàries.

Disposició transitòria única. *Règim transitori.*

1. Als fets comesos abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei pels menors subjectes a la Llei orgànica 4/1992, de 5 de juny, sobre reforma de la Llei reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, que es deroga, els és aplicable la legislació vigent en el moment de la comissió. Els qui estiguin complint una mesura de les que preveu la Llei orgànica 4/1992 esmentada han de continuar complint-la fins a l'extinció de la responsabilitat en les condicions previstes en la Llei esmentada.

2. A l'entrada en vigor d'aquesta Llei, han de cessar immediatament el compliment de totes les mesures que preveu la Llei orgànica 4/1992 que estiguin complint persones menors de catorze anys, i s'extingeixen les responsabilitats corresponents.

3. Als menors de divuit anys, jutjats d'acord amb el que disposen el Codi penal de 1973, les lleis penals especials derogades o la disposició derogatòria del Codi penal vigent, als quals s'hagi imposat una pena de dos anys de presó menor o una pena de presó superior a dos anys, que estiguin pendents de compliment a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, les dites penes els han de ser substituïdes per alguna de les mesures que preveu aquesta Llei, a instància del ministeri fiscal, amb l'informe previ de l'equip tècnic o de la entitat pública de protecció o reforma de menors corresponent. A aquest efecte, s'han de traslladar al ministeri fiscal l'executòria i la liquidació provisional de les penes imposades als menors compresos en els supòsits previstos en aquest apartat.

4. Si, en els supòsits als quals es refereix l'apartat anterior, la pena imposada o pendent de compliment és de presó inferior a dos anys o de qualsevol altra naturalesa, es pot imposar al condemnat una mesura de llibertat vigilada simple pel temps que resti de compliment de la condemna, si el jutge de menors, a petició del ministeri fiscal i oïts el lletrat del menor, el seu representant legal, la corresponent entitat pública de protecció o reforma de menors i el mateix sentenciat, ho considera adequat a la finalitat educativa que pretén aquesta Llei. Altrament, el jutge de menors pot tenir per complerta la pena i extingida la responsabilitat del sentenciat.

5. Les decisions del jutge de menors a què es refereixen els apartats anteriors s'han d'adoptar en una interlocutòria objecte de recurs directament en apel·lació, en el termini de cinc dies hàbils, davant la Sala de Menors del Tribunal Superior de Justícia corresponent.

6. En els procediments penals en curs a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, en què hi hagi persones impu-

tades per la comissió de fets delictius quan encara no hagin complert els divuit anys, el jutge o el tribunal competent ha de remetre les actuacions practicades al ministeri fiscal perquè instrueixi el procediment que regula aquesta Llei.

Si l'imputat ho és per fets comesos quan era major de divuit anys i menor de vint-i-un, el jutge instructor ha d'acordar el que sigui procedent, segons el que disposa l'article 4 d'aquesta Llei.

Disposició final primera. *Dret supletori.*

Tenen el caràcter de normes supletòries, per al que no preveu expressament aquesta Llei orgànica, en l'àmbit substantiu, el Codi penal i les lleis penals especials, i, en l'àmbit del procediment, la Llei d'enjudiciament criminal, en particular el que disposa per als tràmits del procediment abreujat que regula el títol III del llibre IV de la mateixa Llei.

Disposició final segona. *Modificació de la Llei orgànica del poder judicial i de l'Estatut orgànic del ministeri fiscal.*

1. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta Llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat», ha d'elevat al Parlament un projecte de llei orgànica de reforma de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, per a la creació de les sales de menors dels tribunals superiors de justícia i per a l'adequació de la regulació i la competència dels jutjats de menors i de la composició de la Sala Segona del Tribunal Suprem al que estableix aquesta Llei.

2. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta Llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat», ha d'elevat al Parlament un projecte de llei de reforma de la Llei 50/1981, de 30 de desembre, per la qual es regula l'Estatut orgànic del ministeri fiscal, a fi d'adequar l'organització del ministeri fiscal al que estableix aquesta Llei.

Disposició final tercera. *Reformes en matèria de personal.*

1. El Govern, per mitjà del Ministeri de Justícia, oït el Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia General de l'Estat i les comunitats autònomes afectades, en el termini de sis mesos des de la publicació d'aquesta Llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat» ha d'adoptar les disposicions oportunes per adequar la planta dels jutjats de menors i les plantilles de les carreres judicial i fiscal a les necessitats orgàniques que resultin d'aplicar el que disposa aquesta Llei.

2. Les places de jutges de menors han de ser servides necessàriament per magistrats que pertanyin a la carrera judicial. A l'entrada en vigor d'aquesta Llei els titulars d'un jutjat de menors que tinguin la categoria de jutge han de cessar en el càrrec i queden, si s'escau, en la situació que preveuen l'article 118.2 i concordants de la vigent Llei orgànica del poder judicial; i aquestes places s'han de cobrir per concurs ordinari entre magistrats.

3. El Govern, per mitjà del Ministeri de Justícia, i les comunitats autònomes amb competència en la matèria, per mitjà de les conselleries corresponents, han d'adequar les plantilles de funcionaris de l'Administració de Justícia a les necessitats que presentin els jutjats i les fiscalies de menors per a l'aplicació d'aquesta Llei, i han de determinar el nombre dels equips tècnics adscrits als jutjats i les fiscalies de menors, la seva composició i la plantilla d'aquests.

4. Així mateix, el Govern, per mitjà del Ministeri de l'Interior, i sens perjudici de les competències de les comunitats autònomes, ha d'adequar les plantilles dels grups de menors de les brigades de policia judicial, amb l'objecte d'establir l'adscripció a les seccions de menors de les fiscalies dels funcionaris necessaris als fins proposats per aquesta Llei.

5. El Govern per mitjà del Ministeri de Justícia, sens perjudici de les competències assumides per les comunitats autònomes, i en el termini de sis mesos des de la publicació d'aquesta Llei en el «Butlletí Oficial de l'Estat», ha d'adoptar les disposicions oportunes per a la creació de cossos de psicòlegs i educadors i de treballadors socials forenses.

Disposició final quarta. *Especialització de jutges, fiscals i advocats.*

1. El Consell General del Poder Judicial i el Ministeri de Justícia, en l'àmbit de les seves competències respectives, han de procedir a la formació de membres de la carrera judicial i fiscal especialistes en matèria de menors d'acord amb el que s'estableixi per reglament. Aquests especialistes han de tenir preferència per exercir els càrrecs corresponents en les sales de menors dels tribunals superiors de justícia i en els jutjats i les fiscalies de menors, d'acord amb el que estableixin les lleis i els reglaments.

2. En totes les fiscalies hi ha d'haver una secció de menors composta pels membres de la carrera fiscal, especialistes, amb les dotacions de funcionaris administratius que siguin necessaris, segons es determini per reglament.

3. El Consell General de l'Advocacia ha d'adoptar les disposicions oportunes perquè en els col·legis en què sigui necessari s'imparteixin cursos homologats per a la formació dels lletrats que vulguin adquirir l'especialització en matèria de menors a fi d'intervenir davant els òrgans d'aquesta jurisdicció.

Disposició final cinquena. *Clàusula derogatòria.*

1. Es deroguen: la Llei orgànica reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, text refós aprovat pel Decret d'11 de juny de 1948, modificada per la Llei orgànica 4/1992, de 5 de juny; els preceptes subsistents del Reglament per a l'execució de la Llei orgànica reguladora de la competència i el procediment dels jutjats de menors, aprovat pel Decret d'11 de juny de 1948; la disposició transitòria dotzena de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal; i els articles 8.2, 9.3, la regla 1a de l'article 20, en el que es refereix al número 2n de l'article 8, el segon paràgraf de l'article 22 i l'article 65 del text refós del Codi penal, publicat pel Decret 3096/1973, de 14 de setembre, d'acord amb la Llei 44/1971, de 15 de novembre.

2. També queden derogades totes les altres normes, del mateix rang o inferior, que s'oposin al que estableix aquesta Llei.

Disposició final sisena. *Naturalesa d'aquesta Llei.*

Els articles 16, 20, 21, 23 a 27, 30 a 35, 37 a 39, 41, 42 i 61 a 64, la disposició addicional tercera i la disposició final tercera d'aquesta Llei orgànica tenen naturalesa de Llei ordinària.

Disposició final setena. *Entrada en vigor i desplegament reglamentari.*

1. Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap d'un any de la seva publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat». En aquesta data també entren en vigor els articles 19 i 69 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.

2. Durant el termini esmentat en l'apartat anterior, les comunitats autònomes amb competència respecte a la protecció i la reforma de menors han d'adaptar la seva normativa per a l'execució adequada de les funcions que els atorga aquesta Llei.

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 12 de gener de 2000.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ

955 *REIAL DECRET LLEI 1/2000, de 14 de gener, sobre determinades mesures de millora de la protecció familiar de la Seguretat Social.* («BOE» 14, de 17-1-2000, i «BOE» 17, de 20-2-2000.)

La Constitució espanyola preveu, a l'article 39, que els poders públics han d'assegurar la protecció social, econòmica i jurídica a la família, declaració que està en línia, entre altres, amb la Carta Social Europea, que considera la família com a element essencial de la societat, amb dret a una protecció jurídica i econòmica adequades per aconseguir el seu desenvolupament.

El suport a la família, a més a més de donar compliment a les previsions constitucionals, constitueix una política prioritària per a qualsevol govern compromès amb la millora de la qualitat de vida dels ciutadans. En aquest sentit, la Subcomissió d'Estudis del Congrés dels Diputats, per analitzar la situació de la família a Espanya, va instar el Govern, en el marc de les seves conclusions, a impulsar una política integral de suport a la família.

En el marc de la protecció a la família, el sistema de la Seguretat Social preveu unes prestacions econòmiques, per fill a càrrec, la quantia de les quals està en funció de l'edat i les circumstàncies dels fills. No obstant això, en el cas de fills menors de 18 anys, aquestes prestacions econòmiques han perdut una part del seu significat protector, ja que no s'han actualitzat des del seu establiment l'any 1991.

Mitjançant aquesta norma, el contingut de la qual respon a la voluntat de posar remei a aquesta situació, es procedeix, d'una banda, a la revisió, amb vigència des de l'1 de gener de 1999, de les quanties de les assignacions econòmiques de la Seguretat Social per fill a càrrec menor de 18 anys. Això fa que els beneficiaris d'aquestes assignacions econòmiques tinguin dret a percebre, en un pagament únic, les diferències entre els imports que han percebut en l'exercici esmentat i els que els corresponen d'acord amb els nous imports. De la mateixa manera, es procedeix a la revisió d'aquestes assignacions econòmiques per a l'exercici 2000. Les mesures anteriors impliquen dotar les assignacions econòmiques esmentades de més eficàcia protectora, dins dels objectius i les orientacions de suport a la família.

Al seu torn, es modifica el contingut protector de les prestacions familiars a càrrec de la Seguretat Social, mitjançant l'establiment de dues noves prestacions de